

SKAUTING

Dvouměsíčník pro skautskou výchovu — prosinec 2021

Jak podporovat roverskou činnost?

*Jak připravit roverskou akci
Hledání identity v roverském věku
Co si počít po roveringu?*

+ Environmentálně udržitelné akce

SKAUTING

60. ROČNÍK / 2 – PROSINEC

Časopis Skauting nabízí skautským vedoucím podporu a inspiraci pro rozvoj výchovy a vedení lidí. Vychází od roku 1919. Články jsou odborně recenzované a propojují myšlenky všech, kdo chtějí svými znalostmi a zkušenostmi proměňovat skauting a svět k lepšímu.

Vycházíme též na:

CASOPIS.SKAUTING.CZ

Redakce: Libor Brzobohatý – Boro (šéfredaktor), Jakub Holobrádek – Učeň (zástupce šéfredaktora), Lada Matyášová – Laduš (vedoucí vydání), Kateřina Večerková – Atlantida, Jitka Šlínzová – Tífa, Kateřina Volková – Kačka, Kateřina Puczková – Káťa, Ema Zezulová – Emča, Lubor Procházka – Hugo Boss, Jaroslav Rajl – Kaktus. **Grafika a sazba:** Lucie Horáková – Basa. **Autor obálky:** Jan Dočekal – Lupen, Lucie Horáková – Basa.

Prohlédni si nás na:

CASOPIS.SKAUTING.CZ/REDAKCE

Dále na tomto čísle spolupracovali*ky autoři*rky, opONENTI*ky, konzultanti*ky a korektoři*rky článků.

Kontakt: skauting@skaut.cz. **Vydavatel:** Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z. s., Senovážné náměstí 24, 110 00 Praha 1, IČ: 64934926, telefon: 234 621 223, e-mail: tdc@skaut.cz. **Tisk:** Triangl, a. s. **Distribuce:** SEND Předplatné, spol. s r. o. Pro členy Junáka je předplatné řešeno v rámci online registrace. Vychází 5× ročně: Vyšlo 26. 11. 2021.

SKAUT

TÉMA

PODPORA ROVERŮ A RANGERS

- 3 *Editorial*
- 4 Mladší roveři – nová výchovná kategorie
- 8 *Anketa:* Různé způsoby fungování roverského společenství
- 10 Jak připravit akci pro rovery
- 12 *Gejzír:* Jak na roverskou činnost?
- 14 Roverští nováčci? Chceme je!
- 15 Utváření identity a hledání místa ve světě v roverském programu
- 18 Příprava na roving ve skautském věku
- 20 Družinový systém v roverském věku
- 22 *Rozcestník:* Podpůrné nástroje, literatura, recenze a metodiky
- 24 Co po rovingu?

FÓRUM

NÁZORY A KOMENTÁŘE K VÝCHOVĚ

- 25 *Sloupek náčelníků*
- 26 Skauting se dá přizpůsobit potřebám každého dítěte
- 27 *Recenze:* Hry se zemí, vzduchem, ohněm a vodou

HORIZONT

PODNĚTY A INSPIRACE PRO VÝCHOVU

- 28 Jak na udržitelnější skautské akce
- 30 *Družinový systém:* Patroni družin
- 31 *Výchovní zpravodajové:* Na každého vedoucího je třeba se naladit
- 34 Chorvatský skauting

Skauting jako výzva a radost, bez ohledu na věk

Rovering je příležitostí k sebepoznání, ne splácením dluhu

Můj roverský život skončil těsně před mými dvacátými narozeninami, kdy jsem převzal vedení oddílu vlčat a skautů. Do té doby jsem se jej s dalšími rovery a rangers na středisku snažil skloubit s činností v oddíle a plácal se v nově vzniklém roverském kmeni, s jehož činností nikdo na středisku neměl do té doby zkušenosti. V době, kdy jsem se v roveringu začínal orientovat, jsem jej vyměnil za výchovu holek a kluků, která vyžadovala veškeré mé skautské kapacity.

Věřím, že v podobné situaci se opakovaně nachází řada z nás, kteří se zapojujeme do vedení oddílů, v nichž jsme vyrostli. Vědomě upozadujeme svůj vlastní rozvoj v dobré víře, že to, co je podstatné, je výchova dalších generací, které naše oddíly povedou po nás. Musíme přece oddílům, díky kterým jsme prožili krásné skautské dětství, tu službu vrátit!

Také je možné, že řada z nás vede oddíl už mnoho jednotek či desítek let a mají pocit, že oni si už vše možné a potřebné zažili, tak teď je načase jen dávat.

Co tím ale dáváme najevo našim členům a členkám, na jejichž trvalém a všestranném rozvoji nám tak záleží? Že s dovršením dospělosti se z nich stávají nádeníci dosmrtní věrně sloužící skautskému hnutí, protože mu vděčí za krásné dětství? Pojďme jim vyprávět jiný příběh. Příběh stmelené party nadšených skautských vedoucích, kteří nesmartují výchovné cíle na úkor svých tělesných potřeb. Kterí se do oddílu na podzim vrací plni dojmů z dobrodružství, které společně v oddílové radě či v roverském kmeni zažili – ať už na skautském kurzu, nebo táboře, který svým přáním uzpůsobili, nebo na horské expedici, kvůli které zkrátili tábor o tři dny.

Ve výsledku je tohle dle mého názoru nejjistější cesta, jak naplňovat své poslání v roli skautských vedoucích, pro kterou jsme se sami

rozhodli. Pokud se naučíme věnovat se svým povinnostem s ohledem na své vlastní potřeby, získáme mnohem větší jistotu, že budeme schopni opravdu dosahovat cílů, které jsme si vytyčili – že nám někde v půli cesty zase nedojde dech.

Junák – český skaut v posledních letech neustále roste a rostl by ještě mnohem rapidněji, kdyby nenarážel na nedostatek vedoucích. Jenže kde je vzít a jak si je udržet? Roverská činnost a náš vlastní seberozvoj pro nás musí být prioritou, pokud máme držet kurz současného rozvoje organizace a z toho neustálého růstu se nezhroutit. Právě kvalitní roverský program je cestou k tomu, jak v našich mladých vedoucích, cenných posilách a mnohdy oporách celým týmům, podporovat chuť do skautské činnosti, která může v dospívání v důsledku přehodnocování svých životních postojů a priorit snadno opadat. Také může přilákat mladé lidi, kteří si dříve ke skautskému hnutí cestu nenašli.

Zvyšující se nároky, pocit zahlcenosti povinnostmi a nedostatek času pro sebe navíc ani zdaleka nejsou omezena na náš skautský život. V dnešním světě zaměřeném na výkon, kladoucí čím dál větší požadavky na mladé lidi a zároveň nabízející čím dál tím chatrnější jistoty, potřebujeme ostrovy bezpečí, vzájemnosti, pozitivní deviace. Potřebujeme místo, kde náplň našeho času neurčuje vnější poptávka, nýbrž naše vlastní potřeby a přání. Vytvářejme takové prostředí v našich roverských společnostech – v důvěrných kruzích vrstevníků, ať už na úrovni oddílu, střediska, nebo širších kolektivů. Dopřejme si ten luxus najít sami sebe, než se vrhneme do formování druhých. Počkejme, až naše kořeny prorostou hluboko do země, než začneme plodit ovoce. Doufám, že vám čtení následujících stránek v tomto pomůže. Při hledání způsobů, jak podporovat roverskou činnost v našich jednotkách, možná nemusíme pátrat tak daleko, jak by se mohlo zdát. Kdo totiž nepečuje o sebe, může jen stěží pečovat o druhé. ✕

LIBOR BRZOBOHATÝ – BORO
šéfredaktor

MICHAL HOLOBRÁDEK – MAJKL

Vedoucí Roverského odboru Junáka, člen týmů VLK Rovel+ a LK Velká Morava. Má za cíl, aby se funkční roverské know-how šířilo do celého hnutí. Rád diskutuje o roveringu nad dobrým cold brew.

Mladší roverři by měli být bráni jako nová výchovná kategorie Junáka

Rovering jako cesta k přijetí odpovědnosti za sebe sama

Byl chladný duben, půl páté ráno a nad obzorem Jeseníků právě svítalo, když jsem uslyšel: „Majkle, byl bych rád, kdyby ses stal novým vedoucím našeho roverského kmene Rozbřesk.“ Hned mi to začalo v hlavě všechno šrotovat. Co všechno může takový roverský kmen dělat? Jaké akce a aktivity mohou posouvat jednotlivé členy i kmen jako celek? Jak to mám celé ukočírovat, když mám v kmenu rovery, kteří si ten program mají správně dělat sami?

Uběhlo pár měsíců a nastal začátek nového skautského roku. Do našeho nedávno založeného roverského kmene přišlo sedm patnáctiletých roverřů a rangers, kteří byli plni očekávání, co je v roverském světě čeká. Já, jejich o 3 roky starší vedoucí, jsem měl v tu dobu jasnou představu, kam by měl náš RK směřovat a zároveň počítal s tím, že se na realizaci mých myšlenek budou všichni členové podílet, jak se to přece od roverřů očekává. Jenže jak týdny a měsíce ubíhaly, žádné zapojení členů kmene nepřicházelo a co jsem neudělal já jako vedoucí kmene, to se nestalo. Tehdy jsem si říkal, kde se stala chyba.

V následujícím článku se vám pokusím představit, jak s mladšími rovery pracovat, abyste se nemuseli dostat do stejné situace jako já a z mých chyb se mohli poučit. Blíže se v článku podíváme na to, jak rovering ovlivňuje sebevýchovu, průvodci nebo přístup k roverské kategorii jako takové.

OD VÝCHOVY K SEBEVÝCHOVĚ

Skautská výchova má pro rovery v dokumentu *Rovering v 15 bodech* (bit.ly/RS-15) stanovené dva hlavní výchovné cíle: rozvíjet se v konkrétních znalostech, dovednostech a postojích dle kompetenčního modelu Junáka a dále přebírat zodpovědnost za vlastní rozvoj. První úkol je vymezený přehledem projevů kompetencí pro roverský věk, které pojmenovávají konkrétní znalosti, dovednosti a postoje (souhrnně kompetence), jež má každý v roverském věku rozvíjet.

Druhý úkol se také týká rozvoje, je ale složitější, vyzývá rovery k objevování vlastních cest k cílené a systematické práci na sobě. Zatímco projevy kompetencí pro roverský věk jsou dané, cestu k sebevýchově a převzetí odpovědnosti za vlastní rozvoj si musí hledat každý sám. Nutnost převzetí odpovědnosti za svůj celoživotní rozvoj vyplývá mimo jiné z prostého faktu, že roverři a rangers jsou poslední výchovnou kategorií Junáka. Ukončením roverského věku dochází k opuštění cesty, kterou nás provází dospělí průvodci. Nekončí tím ale skautská výchova. Pouze již dospělého skauta cíleně neformuje skautský vedoucí, další rozvojové cíle si stanovujeme sami.

Pod sebevýchovou si můžeme představit systematický proces, pomocí kterého se snažíme formovat vlastní osobnost. Sami si přitom určujeme cíle, o jejichž naplnění usilujeme.

Skládá se ze čtyř etap:

1. *sebezpoznání* – poznávám, kdo jsem, co jsou mé silné a slabé stránky, učím se zhodnotit, jak na tom skutečně jsem;
2. *stanovení cíle* – pojmenovávám, čeho chci dosáhnout, které kladné potřeby, návyky, vlastnosti chci rozvinout a které záporné potlačit;
3. *záměrné vytvoření seberozvojových situací* – vymyslím, co mě k cíli posune, a tomu se pak věnuji;
4. *zpětná kontrola* – ověřuji, zda jsem dosáhl zamýšleného cíle.

FOTO: LUKÁŠ KOZEL – LUCAS

NENÍ ROVER JAKO ROVER

Stanovy Junáka – českého skauta říkají, že naším posláním je **podporovat rozvoj** osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností. U vřát, světlušek, skautů a skautek nám to přijde samozřejmé a děláme pro to maximum. V roverském

věku tomu tak ale často není. Velmi často necháváme vše na samotných roverech a podporu jim žádnou nedáváme, jako by dovršením patnáctého roku života měli na všechny přetřepky a výzvy okolního světa a dospívání stačit sami.

Abychom mohli sebevýchovy lépe dosáhnout, dělíme roverský věk na dvě období – mladší (15–19 let) a starší (20–24 let) roverský věk. Z pohledu vývojové psychologie se tato období překrývají s věkem adolescence (15–20/22 let) a mladé dospělosti (20–30 let).

Dříve většina z nás brala rovery jako jednu kategorii a s tímto pohledem dosud příliš nepracovala. Každý, kdo se pohybuje kolem práce s rovery, však musí uznat, že rover přicházející ze skautské kategorie je úplně jiný, než rover ve 24 letech. Roverský věk totiž trvá zhruba 9 let, což je stejná doba, jaká uplyne od začátku věku vlčet a světlušek až po konec skautského věku! Možná právě tohle uvědomění nám pomůže pochopit příčinu problému s přebíráním iniciativy popsaného v úvodním příběhu. U čeho konkrétně se to může projevit?

Tak třeba u nabídky možností roverského věku. Současné možnosti jsou tak široké, že je pro mladší rovery téměř nemožné se v nich zorientovat. Často praktikované „hazení do vody“ nemůže dopadnout dobře a nemůžeme očekávat, že budou roveři fungovat podle našich představ. Tím narážíme na první velký rozdíl mezi mladšími a staršími rovery. Ti starší už mají větší povědomí o možnostech vlastního rozvoje. Znájí taky daleko více sami sebe a mohou se tak lépe rozhodovat, jaké možnosti ve své činnosti využijí, jakým směrem chtějí svůj osobní rozvoj směřovat.

„Mladší roveři jsou nováčci v seberozvoji a potřebují mít lídra, který je učí, jak pracovat se svým rozvojem. Starší roveři už naopak spíše vyžadují co největší samostatnost a možnost volby. Klasický příklad můžeme vidět na roverské akci Korbo: Jedeš tam a zvolíš si, jestli uděláš program nebo ne. Proto se často říká, že to je akce spíše pro starší rovery. Ti mladší si tam jedou spíše užívat a zažívat samostatnost. Jenže to nemá nic společného se sebevýchovou. Kdežto ti starší si tam vyzkouší různé programy, které pak třeba použijí jinde a lépe,“ říká Pavel Martinek, bývalý vedoucí Slovákého RK z Kyjova a člen Roverského odboru.

PROJEVY KOMPETENCÍ PRO ROVERSKÝ VĚK

Jedním z hlavních výchovných cílů roverského věku uvedeném v úvodu článku byl rozvoj v konkrétních znalostech, dovednostech a postojích dle kompetenčního modelu Junáka.

Nástrojem, který nám k tomu slouží, jsou projevy výchovných kompetencí pro roverský věk (bit.ly/RS-projevy). Kompetence jsou tedy jinými slovy výchovné cíle. Na ty navazují konkrétní projevy pro dané výchovné kategorie. V návaznosti na rozdělení roverů na mladší a starší, i projevy kompetencí jsou pro tato dvě období specifické.

Kompetence dbají na všestranný rozvoj osobnosti v duchu poslání Junáka – českého skauta. Jednotlivé součásti programu mladších členů (například aktivity v pěšince benjamínků, cestičkách světlušek nebo ve skautských stezkách) jsou vymyšlené právě tak, aby pomáhaly postupnému osvojení skautských kompetencí.

V roverském věku nastává změna v přístupu ke kompetencím. Výše jsem zmínil, že cílem roverského věku je cílený přechod od výchovy k sebevýchově. Neměli bychom se bát s našimi rovery otevřeně mluvit o jednotlivých projevech kompetencí a o směřování jejich rozvoje. Tím můžeme docílit lepšího postupného přebírání zodpovědnosti za jejich seberozvoj. Využijme projevy kompetencí jako další z prostředků, díky kterým dochází k přechodu od výchovy k sebevýchově. Nebojme se jako roverští vedoucí a lidé pracující s rovery si projevy kompetencí s nimi otevřít a diskutovat, v jakých oblastech mají rezervy, v čem se chtějí osobně posouvat, na co zacílit roverský program či jak využít výchovné nástroje pro roverský věk tak, aby došlo k rozvoji vytipovaných oblastí kompetencí.

PROGRAMOVÉ NÁSTROJE

Jaké další výchovné nástroje můžeme roverům při jejich cestě od rozvoje k seberozvoji nabídnout? Hlavními nástroji roverského věku k přebírání odpovědnosti za vlastní rozvoj jsou výzvy a projekty (více zde bit.ly/vyzvy-projekty).

Výzvy jsou osobní zkoušky, které rovery vedou k poznání sama sebe, překonání se a k dalšímu osobnímu rozvoji. Projekty jsou skupinovou obdobou výzev. Umožňují společně pracovat na větších úkolech a také vedle →

osobních dovedností rozvíjet i ty týmové. Zde může být významná role průvodce v pomoci výběru správných výzev a projektů, které budou cílit na konkrétní oblasti rozvoje.

Jejich struktura (hledej výzvu → připrav se na výzvu → překonej výzvu → ohlédni se) navíc přímo vychází z výše představeného modelu sebevýchovy. Někdy se ovšem výzvy mění na bezcílné hromadění kilometrů, dnů, stránek nebo slovíček. Jedině jejich ukotvením v procesu sebepoznávání, které dává člověku odpověď na to, kdo je a proč chce o něco usilovat, umožní nalézat výzvy, které rovera skutečně povedou na cestě osobního rozvoje. Nastavujeme proto roverům zrcadlo na to, jestli si vybírají vhodné výzvy a projekty, jestli je skutečně rozvíjí v tom, v čem chtějí, nebo zdali jen bezmyšlenkovitě plní nějaké nesmyslné úkoly s představou, že to je přece drsná roverská výzva.

I v roverském věku můžeme využít odborek, konkrétně jejich 3. stupně. I zde je důležité roverům poskytnout podporu. Přínos staršího průvodce zde tak může být v představení možných odborek k plnění, sdílení inspirace k jednotlivým úkolům nebo motivování k dotažení práce na odborec.

ROLE PRŮVODCŮ

Jedním z bodů skautské výchovné metody jsou dospělí průvodci. I v roverském společenství platí, že zapojení starších je důležité a má v něm své místo. Pozice průvodce v mladším roverském věku je obzvláště důležitá, protože přechod od rozvoje k seberozvoji vyžaduje podporu a čas. I tak nemáme zapomínat, že roverři na cestě k sebevýchově urazili nějakou cestu už v předchozích výchovných kategoriích.

Pokud roverům poskytneme nástroje pro dosažení výchovných cílů a necháme je objevovat vlastní cesty, jaká je pak role průvodce? O roverech se často říká, že už jsou dostatečně vyspělí a ve své činnosti žádného staršího vedoucího nepotřebují. Zvláště v mladším roverském věku to však zcela neplatí. Vedoucí u roverů stále hrají podstatnou roli průvodců, kteří pomáhají se směřováním osobního rozvoje. I pokud oddíly skautů a skauetek úspěšně pracují se skautskou stezkou a zapojují své členy a členky do rozhodování nebo do přípravy a volby programu, jsou čerství roverři zvyklí si aktivity spíše vybírat, plánovat a hodnotit, než je tvořit. Zvažujeme tedy využití nástrojů, které nám pomohou vést rovery k přípravě a vedení vlastních aktivit a podporovat rovery k účasti na vlastním rozvoji.

Kdo tedy průvodcem je a co se od něj očekává? V ideálním případě má být průvodce danému roverovi takovým „mentorem“ a pomocníkem – pomáhá mu s vytyčením rozvojových cílů, předává zkušenosti, dokáže rovera nasměrovat v těžkých okamžicích, motivuje, když je potřeba, nebo upozorňuje, že je třeba si odpočinout. V realitě našich oddílů se takovým průvodcem nejspíš stane někdo z vedoucích. Průvodci ale mohou být i starší roverři nebo bývalí aktivní roverři, kteří se podíleli na chodu roverského společenství a jsou ochotni roverům takovými průvodci být.

Role roverského průvodce také může být v usměrnění elánu, který často roverský věk nabízí. Člověk na prahu dospělosti hledá vlastní identitu a budoucí směřování, je proto ochotný zkusit nové věci a pracovat na sobě. Roverský věk je také typický snahou posouvat své fyzické a psychické hranice. Role průvodce je v usměrnování této energie a reflektování jednotlivých kroků.

VZTAH MEZI ROVEREM A JEHO PRŮVODCEM

Ve vztahu mezi roverem a jeho průvodcem je důležitá **vzájemná důvěra a respekt**. Z představení fungování průvodce je zřejmé, že přístupem k roverům už se nejedná o klasického vedoucího, jak ho známe z předchozích výchovných kategorií. Tohle bychom měli mít na paměti při spolupráci s rovery. Na přerodu vztahu z vedoucího a člena na průvodce a rovera je potřeba pracovat vzájemně. Pro roverské vedoucí je velkou výzvou být právě těmi průvodci, kteří ukazují roverům možnosti, předávají zkušenosti, nastavují zrcadlo, to vždy jako nabídku, a ne jako jedinou správnou cestu. Na cestě od výchovy k sebevýchově roverů je potřebná vlastní zkušenost, díky které roverři zjistí, jestli jimi zvolená cesta je správná nebo chybná a mohou se následně poučit. I pokud budete jako průvodci přesvědčení, že víte jak na to a budete chtít své rovery přesvědčovat o svém pohledu jako tom jediném správném, moc šancí na úspěch mít nejspíš nebudete.

Pokud jste v roli dospělého průvodce, nepamínejte, že role staršího není tolik o vedení jako spíše o doprovázení, tedy ukazovat cestu, pomáhat, podporovat, povzbuzovat a nechávat mladší členy přebírat vlastní zodpovědnost. Jedním z prostředků k tomu může být cílená zpětná vazba umožňující roverům nahlédnout vlastní snahu z další perspektivy.

PŘÍNOSY DOBRÉ PRÁCE S ROVERY A RANGERS

Ze začátku článku jsem zmiňoval poslání Junáka hovořící o podpoře rozvoje našich členů. Pokud tak přijmeme fakt, že roveři a rangers jsou výchovnou kategorií, je roverský věk naprosto klíčový pro úspěšné dokončení skautské výchovy. V mladších výchovných kategoriích se nepochybně kluci a holky naučí a osvojí si spoustu přínosných znalostí, dovedností a postojů. V průběhu roverského věku je čeká obtížný krok – vše získané ze skautského prostředí přenést i do reálného světa. Vždyť v roverském věku je čeká spousta důležitých životních milníků – výběr střední školy, vysoké školy, nástup do první práce nebo první vážné vztahy, které přerůstají v založení rodiny. Tohle všechno jsou nepochybně zásadní kroky pro rozvoj jedince, které se dějí právě v roverském věku. Rovering tak nemá být o „ponechání roverů jejich vlastnímu osudu“ ve víře, že si sami přece nějak najdou cestu. Rovering je totiž o cestě od výchovy k sebevýchově, díky které jsou pak roveři soběstační i ve svém vlastním životě, mimo brány našich skautských kluboven.

Vědomá práce s našimi členy v roverském věku také nepochybně zvyšuje šance na udržení těchto lidí ve skautském hnutí. Pokud budou v období mladšího roverského věku cítit naši podporu, pokud jim pomůžeme se v široké nabídce zorientovat a najít smysl a cestu k jejich dalšímu rozvoji, zamezíme tím častému případu, kdy si mladší roveři přijdou po přechodu ze skautské kategorie ztraceni, nedaří se jim najít svou další roli ve středisku a po pár letech se skautingem přestávají. To následně pocítíme v podobě personálních nedostatků, protože v současné situaci Junáka jsou právě lidé v roverském věku nepostradatelní pro fungování oddílů, středisek nebo vzdělávacích akcí.

Když už jsme věnovali neskutečné množství energie do výchovy těchto kluků a holek od vlčat a světlušek až do počátku věku roverského, bylo by neprozíravé a smutné v tom dál nepokračovat, nechat je napospas osudu a následně o ně přijít...

POUČENÍ Z VLASTNÍCH CHYB

Co bych v úvodním příběhu zpětně udělal jinak? Nesnažil bych se vést náš roverský kmen pevně podle své představy, i když jsem byl přesvědčený, že mnou vymyšlená cesta je ta správná. Snažil bych se být svým roverům průvodcem, který jim pomůže se v roverském světě zorientovat a nastoupit na cestu od výchovy k sebevýchově, namísto toho, že jsem představou o fungování kmene i jeho členů a členek měl jasně vymyšlenou bez jejich přičinění. A v neposlední řadě bych krotil svá očekávání, že všechno zvládnou sami, protože zpětně vím, že mladší roverský věk je právě o tom hledání a ne o držení vlastního seberozvoje pevně ve svých roverských rukou. Ale možná právě tato zkušenost mi pomohla potřeby mladších roverů lépe pochopit. ✕

FOTO: ARCHIV VLK ROVEL+

hlavní článek

7

roveři a rangers

Sto tváří roveringu

Roverská společenství mohou mít mnoho podob. Přinášíme vám přímé zkušenosti roverů a rangers s některými z nich. Snad vám pomohou najít tu správnou cestu pro vás

Připravil Boro.

V našem okrese Zlín existuje něco, čemu se říká ZORO – Zlínský okresní rovering. Je to spolek roverů a rangers, kteří dělají akce pro jiné rovery a rangers. Cílem ZORa je seznámit mladé lidi, nejen z našeho okresu. A to pomocí akcí a zážitků, které nejsou pro většinu z nich denním chlebem. Naší nejúspěšnější akcí byl Amazing Race po Zlínském kraji, kde jsme účastníkům v menším měřítku zprostředkovali úspěšnou stejnojmennou televizní show založenou na cestování v týmech. Již jsme měli naplánovaný druhý ročník, říkali jsme si, jak bude „nadupaný“ a že bude motivovat rovery a rangers k vyhledávání dalších dobrodružství, ale přišla pandemie. Na tuto akci jsme vyhlásili dva termíny a oba jsme po několika týdnech příprav museli zrušit. Po této zkušenosti, a dlouhé odmlce se ZORO začalo rozpadat. Motivace se nedostávalo a každý si našel jinou činnost. Ještě jsme dokázali zorganizovat zahajovací oheň na začátku letošního školního roku, ale na další akci jsme se již nezmohli. Osobně mám pocit, že nám roverři a rangers unikají mezi prsty, a zasloužili by si nějakou činnost. Zvláště ti, kteří nemají vlastní roverský kmen. Myslím, že by stálo za to zase nakopnout fungování ZORa. Asi bychom potřebovali oživit tým novými nadšenými členy a třeba se brzy zase něco uskuteční. ✦ SILVESTR JOCHEC – GIBON, zástupce zlínského okresního roveringu

Roverský kmen RRetalon je tvořen činovníky našeho střediska Křtiny. Máme vlastní stanovy s deseti základními pravidly. V nich máme v jednom bodě přesně definované, že každý rover či ranger musí vykonávat na středisku nějakou činnost. Členové kmene mají tak různé funkce: od vedoucího oddílu přes oddílové rádce, členy revizní komise až po správce klubovny. Ve vedení kmene máme roverského vůdce. Nováčci běžně přicházejí do kmene během přechodu ze základní na střední školu, ale již jsme přijali i jednoho nováčka, který začal skautovat až v pozdějším věku. Přechod však nutně neznamená, že odchází z funkcí a činností ve svém oddíle. Jako kmen máme své tradiční akce přes rok (zahajovací víkend v září, vánoční besídka a tábor), zimní i letní expedice. Kmen dostává finanční příspěvek od střediska za to, že organizuje některé střediskové akce a pomáhá s brigádami. Příspěvek se pak dělí tak, že jedna část jde na člena kmene, který si za tento příspěvek může nechat proplatit cokoliv, co souvisí s jeho skautskou činností (registraci, poplatky za tábor, výdaje za expedici), a druhá část pak putuje do společného rozpočtu kmene. V kmenech spolu komunikujeme na platformě Slack, máme vlastní sdílený disk a instagramový účet k propagaci. V posledním roce jsme členy kmene rozdělili na mladší a starší rovery. Mladší roverři mají pár setkání navíc, kde se s vůdcem baví o tématech, která jsou pro ně zatím neznámou, což jim pomáhá se do roverského kmene postupně více zapojovat. Také dostávají informace o různých vzdělávacích kurzech či dalších, spíše zážitkových akcích, o kterých do přechodu neměli ponětí. ✦ **JAKUB ZOBLIVÝ – MAKČA, bývalý vůdce RK RRetalon, středisko Křtiny**

FOTO: ARCHIV TÁBORU NADĚJE

Můj roverský život začal vstupem do střediskové roverské družiny, která měla své dospělé průvodce. Ti zorganizovali dvě akce a pak odešli. Po jejich odchodu snahy o udržování promyšlené roverské činnosti opadly - chodili jsme společně na koncerty, slavili Silvestra a hráli ufohal. Vedení střediska mělo ale ambice tuto situaci zvrátit a začali shánět někoho, kdo by kmen vedl trochu jinak. Tak jsme se toho s kamarádem Buldou (a později Mitchim) chopili. Rozjeli jsme projekty, na které jsme si dlouho mysleli a ukázalo se, že právě společná touha projekty dotáhnout nás držela pohromadě. Fakt, že jsme na to byli dva, a že pro nás roverská činnost byla prioritou, považuji za zásadní výhodu. Co ale nefungovalo, bylo nabírání nových roverů a rangers do stejné družiny. Jelikož se některé naše projekty táhly i celé roky, bylo pro nováčky těžké se zapojit a tak se činnosti neúčastnili. Takto jsme promarnili dvě generace RS, než nám došlo, že tudy cesta nevede.

Dospěli jsme tedy k aktuálnímu formátu. Dorůstající RS se vždy spojí do nové družiny, kterou povedou společně kluk a holka. Ti se postarají o družinovou činnost, ideálně obsahující nějaké projekty, akce a také letní stmelovací akci. Zároveň budou mít podporu ve vedení kmene, kterým jsme se stali já a Mitchi s vědomím, že již ve své družině sami moc věcí na starost nemáme, protože jsou členové samostatní. Verbování vedoucích nových družin nebylo lehké, ale vždy se nakonec našli. Většinou byli sice aktivní i u oddílů, ale ve vedení kmene měli podporu a věděli, že to pro ně bude zvládnutelné. Největší výzva byla v hledání nástupců do vedení kmene. I to se ale nakonec povedlo, ač věřím, že to bude největší achillova pata našeho kmene i do budoucna. Nedaří se totiž to, co se povedlo u mě s Mitchim – najít někoho, kdo nebude mít zároveň povinnosti u dětských oddílů. ♣ **KATEŘINA PUCZOKOVÁ – KÁŤA, zakladatelka a bývalá vůdkyně RK Sürius v Brně**

Když mi bylo třináct let, jela jsem jako účastnice poprvé na Meetro – krajské roverské setkání, které pořádá náš Liberecký kraj, a setkala se tam s dalšími osmdesáti rovery a rangers z celého regionu. Nebyla jsem sice ještě v roverském věku, ale má starší kamarádka nechtěla jet sama, tak jsem se k ní přidala. Bohatý program víkendové akce – seznamování se s vrstevníky, přednášky a hry, zážitky a inspirace pro naši skautskou činnost mě nadchly natolik, že jsem se o rok později, v roce 2016, zapojila do organizačního týmu. Nebylo to pro mě vzhledem k nízkému věku snadné, ale brala jsem to jako lákavou výzvu. Spolu s ostatními organizátory jsme postupně vytvořili dobře fungující tým, který pracuje z velké části doteď, a kromě Meetra organizuje také RRA – regionální roverské akce menšího zážitkového formátu. Pro naše fungování je

podle mě zásadní, že můžeme stavět na práci lidí, kteří se na kraji roveringu věnovali roky před námi. Vedení kraje navíc podobné aktivity podporuje, protože věří, že má smysl se i na této úrovni podpořit rovery a rangers věnovat. Pomáhá tak vytvářet příležitosti pro skautování v roverském věku a nabízí tím alternativu lidem, kteří zjistili, že činnost v jejich domovském oddíle či středisku pro ně v tuto chvíli není to pravé. Ukazujeme společně dalším skautům a skautkám, že složit čekatelské a vůdcovské zkoušky, převzít oddíl a každý druhý víkend věnovat výchově mladších členů není naší povinností a nemusíme se do toho nutit, když nám výchova není blízká nebo zkrátka cítíme, že v této fázi svého života potřebujeme něco jiného - čímž může být právě rovering. ♣ **ELIŠKA JONÁŠOVÁ – KELIŠKA, roverská zpravodajka Libereckého kraje**

KATEŘINA PUCZOKOVÁ – KÁŤA
Nadšená průvodkyně roverů a experimentátorka s různými formami roverských společenství na středisku, zakladatelka roverského kmene, který letos přijal již šestou roverskou družinu.

Pět drobných tipů pro pořádání roverských akcí

Organizace roverských akcí a celkově vedení roverů a rangers může být radostí a motivací k další skautské činnosti i příležitostí k osobnímu rozvoji. Jak být dobrým průvodcem pro rovery a rangers v mém oddíle, středisku nebo kmeni? Hlavně si to užijte!

Na základě vlastní zkušenosti z vedení roverské družiny a následně celého roverského kmene o pěti družinách jsem se pokusila dát dohromady pár tipů, které i mě pomáhaly při vedení roverských akcí a mém průvodcování. Doufám, že vám pomohou nahlížet na celou problematiku s lehkostí a radostí a v některých z vás třeba i podnítl touhu stát se průvodcem roverů a rangers.

1 DOSPĚLÝ PRŮVODCE – ALFA A OMEGA ÚSPĚŠNÉHO STARTU

Připravte se, že pokud u vás zatím rovering nejede naplno nebo pokud pracujete s novou roverskou družinou, není možné očekávat, že se roveři od začátku zorganizují sami. Nайдěte k nim dospělý průvodce, kteří jim pomohou.

Role dospělého průvodce může být dle vyspělosti roverského společenství velmi rozmanitá. Od prvotní inspirace a role hlavního tahouna by však postupem času měl čím dál více ustupovat do pozadí a s věkem a zkušenostmi roverů postupně nabídnout prostor pro přebírání zodpovědnosti za družinu nebo kmen a jeho aktivity samotným členům.

FOTO: ARCHIV ROVERSKÝ TÁBOR NADĚJE

Ve všech fázích, od vznikajícího kmene po dlouholetou jednotku, by měl průvodce dávat prostor členům, být ochotný řešit problémy, neustále komunikovat s odpovědnými garanty o jejich úkolech, postupu a nabízet pomoc v náročných situacích. Hlavně být onou hnací silou, která dohlédne na to, že činnost někde směřuje a projekt dospěje ke konci. Zpočátku bude potřeba velká podpora především formou jednoduchého koučování a nenápadné kontroly. Jakmile si ale roveři a rangers uvědomí, že jejich společné snažení přináší ovoce, stanete se vítaným členem/hostem, který nemusí mít na starost nic.

2 ROVERING JE PŘÍLEŽITOSTÍ – PRO PRŮVODCE BY MĚL BÝT I PRIORITY

Pokud to jen trochu jde, mějte k roverům a rangers jako průvodce někoho, pro koho je roverská činnost prioritou a vidí v činnosti příležitost pro vlastní seberozvoj.

Vedení roverské družiny, roverského kmene či roverské akce doporučuji brát především jako příležitost. A teď nemyslím jen možnost někde posunout svěřence, ale otevření dalších dveří pro samotného průvodce. Při přechodu do vedení společenství roverů a rangers či roverských akcí se vám nabídne ohromný prostor, který můžete zaplnit tím, co jste vždycky chtěli vyzkoušet, naučit se nebo zažít, ale dosud na to nebyl čas. Roveři a rangers lačníci po netradičním trávení času, zkušenosti úspěchu a opravdových zážitcích, se velmi rychle nadchnou do činnosti a ocení váš zájem. Také jsou už schopní spolupodílet se i na komplikovanějších činnostech a třeba i přizvat k nějakým aktivitám své vlastní družinky, které vedou. Achilovou patou se však mohou stát jejich časové kapacity.

Abyste na to měli čas nejen vy, ale i vaši svěřenci, mělo by se pro vás stát prioritou kromě podpory roverské činnosti i její prosazování na střediskové úrovni. Prostor, který roverským akcím dáme v ročním harmonogramu by měl odpovídat fázi rozvoje, ve které se naše roverská parta nachází. Je vhodné si uvědomit, že především ve střediscích,

kde roverské společenství tvoří roveři a rangers z mnoha různých oddílů, by měly být termíny roverských akcí, které jsou otevřené všem, zaneseny do plánu akcí před všemi oddílovými akcemi.

Toto může být jedním z hlavních úkolů vedoucího roverského kmene a při jeho absenci toho, kdo akce pořádá. Kromě samotného plánování akcí je potřeba si to takhle nastavit a obhájit na středisku a v oddílech, které mohou vyvíjet tlak na to, že musíme pomáhat s vedením dětí nebo v servisu táborů apod., protože roveři přece nejsou tou kategorií, která potřebuje naši péči, je to něco navíc. Mimo samotný fakt, že v tomto přechodném období dospělosti můžeme dotáhnout výchovné snahy na našich svěřencích, násobí se efekt činnosti s touto výchovnou kategorií skrze všechny jejich vlastní svěřence. To díky jejich práci a nadšení mohou zažívat děti kvalitní program a pokud nebudeme mít spokojené a schopné rovery, bude i práce s dětmi mnohem složitější.

3

SMYSL AKCE – VÁŠEŇ PRO ČINNOST

Hleďte akce, v nichž vidíte smysl a jejichž uskutečňování vás naplňuje radostí a nadšením.

Snažte se vždy akce dělat s nějakým konkrétním záměrem a hleďte, jaký by mohly mít smysl pro všechny jejich účastníky. Potkají se se svými vrstevníky a budou mít příležitost navázat s nimi hlubší vztahy? Uvědomí si, jak je důležité se zajímat o své okolí a po příjezdu budou mít chuť uspořádat vlastní projekt? Naučí se přežít v přírodě pouze s nožem? Nebojte se účastníků na místě zeptat, jaký smysl pro ně nakoněk akce měla a jestli splnila jejich očekávání.

Konkrétní záměr, se kterým akci pořádáte, může vycházet z výchovných cílů kmene, střediska nebo jen z vašeho pozorování roverů a rangers. Určitě ale volte takový, který s vámi rezonuje a vyvolává ve vás chuť k činnosti. Snažím se teď vyzdvihnout, že za tím vším výkonem a rozvojem musí být především osobní zápal a vyplatí se u něj začít.

Pokud chcete, aby měly akce opravdu pozitivní dopad, nechte se inspirovat samotnými účastníky (viz bod 4). Pro tvorbu konkrétních akcí je dobré mít jejich smysl po celou dobu na paměti a volit opravdu takové programy, které do sebe zapadají. Nezapomínejte při plánování na základní dramaturgické principy a mluvte s účastníky a účastnicemi o tom, co si z akcí odnesli oni.

4

PLŇTE SI SNY – SDÍLEJTE JE

Jako inspiraci berte sny členů roverského společenství od jeho průvodce po posledního člena. Snažte se mezi nimi hledat co nejlepší průvník.

Chtěli jste vždycky vyrazit na puťák bosky nebo upéct dvoumetrový dort? Právě takovými sny můžete nadchnout ostatní a uspořádat akci, která bude vlastně přizváním ostatních k společnému zážitku a překonání výzvy. Dlouhodobě je ale vhodné pomáhat hledat podobné touhy u celého společenství. Pokud jde o společenství roverů a ne o jednorázovou akci, je vhodné zařadit na začátek školního roku alespoň krátký brainstorming k tomu, co by chtěli členové podniknout a kdo by chtěl kterou z akcí realizovat. V této části je účastníkům dobré vypíchnout, že se nemají omezovat jen na „skautské“ typy činností, ale podpořit je v odhalení

jejich vlastních snů mimo běžný rámec skautského programu. Ideální situace nastane, pokud přijdete na to, které sny mezi sebou sdílíte a rozhodnete se do jejich realizace pustit společně.

5

PROJEKTY – MÁTE NA VÍC

Nebojte se zvolit k realizaci dlouhodobější projekt. Myslete na to, že každý projekt potřebuje svého tahouna, který má dostatečnou vnitřní motivaci k tomu jej dotáhnout do konce.

Oproti mladším věkovým kategoriím s rovery mnohem více využijete formu projektů. Mnohé z vašich snů budou k této formě přímo vybízet a ač někdy celá myšlenka bude vypadat hodně složitě, jděte do toho. Neustále ale mějte na paměti, že je důležité projekt dokončit, společně jeho průběh zreflektovat a celou snahu tak pozitivně uzavřít. Neúspěch v megalomanském projektu může být zdrcující a může odradit od jakékoliv další činnosti, obzvláště pokud kvůli tomu v týmu vzniknou konflikty.

To nejdůležitější, co můžete mladým dospělým dát, je vědomí, že zvládnou něco dotáhnout do konce, prostor dělat to, co jim dává smysl, překonávat se a proměňovat tak svět okolo sebe. Formou výzev a projektů můžeme plnit naše osobní i společné sny a ukazovat si tak navzájem, že na to máme a můžeme ovlivnit jak budeme svůj život žít.

JAK TO MŮŽE VYPADAT

Já osobně jsem vždy chtěla zkusit natáčet film a díky roverské družině, ve které jsem působila jako dospělý průvodce, jsem se ocitla ve společenství, kde bylo možné si to společně s ostatními vyzkoušet. V rámci natáčení filmu vznikla potřeba mít vlastní pláště. Co je lepší aktivita pro rovery, než si je ušít a kromě vlastnictví plášťů tak získat základní představu o celém procesu šití a třeba i výrobě spon. Taky jsem chtěla mít víc času na tanec a po několika letech co jsem realizovala předtančení na náš střediskový ples, se inspirovali jiní a nyní máme na plese tři roverská vystoupení, z nichž ani jedno neorganizují já. Touha osvojit si některé „primitivní“ dovednosti pravěkých lidí nás dohnala na týdenní tábor – Primitivní vesnici (bit.ly/skauting-primitivni-vesnice), kde jsme měli šanci zažít si každodenní nástrahy života mimo civilizaci i základní techniky a řemesla z dávných dob. Touha nacházet výzvy v každodenním životě hnala celou roverskou družinu mimo jiné i k výrobě vlastních roverských stezek plných zajímavých činností a projektů. Můžete sázet stromy, vyjet do zahraničí, vytvořit skautské muzeum ve vaší obci – cokoliv, co budete mít chuť dělat a bude vás to posouvat dopředu tak, abyste měli dostatek vnitřní motivace vše dokončit.

A na závěr snad jen přání všem dospělým průvodcům. Nadchněte se do činnosti, užívejte si tu relativní volnost, buďte podporou a buďte vzorem. ✘

**LUBOR PROCHÁZKA –
HUGO BOSS**

Autor vychází z vlastních zkušeností při vedení roverského kmene v Mikulově.

Jak na roverskou činnost?

Tipy na aktivity roverských družin a kmenů

SCHŮZKY

Občasná jednodenní setkání roverů, jejichž cílem je setkávání samo o sobě, hry, plánování a další drobné činnosti. Ačkoliv je v mladších věkových skupinách možná i rozdělená činnost podle pohlaví, je u roverů vhodná koedukovaná činnost. Roveři a rangers v tomto období života se začínají zajímat o druhé pohlaví a je to období prvních vážnějších vztahů.

VÝPRAVY

Větší akce, jejichž cílem je ulovit co nejvíce společných zážitků. Jako ideální četnost akcí se nám osvědčila minimálně jedna akce za 2–3 týdny, i když frekvence akcí může být velice individuální.

BRIGÁDY A PRÁCE

Prostředek, díky kterému kmen naplňuje roverské heslo Sloužím. Pro některé to znamená soustavnou práci v oddíle mladších, pro jiné technickou, manuální a jinou nepravidelnou práci ve prospěch střediska. Za zásluhy v této oblasti může být rovněž rover přizván na výběrovku. Roveři také rádi mění svět. V rámci roverského hesla Sloužím můžeme skrze různé brigády pomoci zkrášlit po domluvě s vedením města jeho okolí, nebo třeba vysadíme různé stromy a další...

FOTO: PETR KALOUSEK – ROBINSON

UKODĚLNÉ PRÁCE

Dělat něco vlastníma rukama přináší vždy jistý pocit uspokojení. My si například vyzkoušeli vázat deník a ozdobit si jej podle svého. Zkusit se dá také kreslení, malování, vodoznak, otisky listů, malování na hedvábí nebo jiná výtvarná činnost. Pro zkušenější se pak dá zařadit šití sukny nebo šátků a jejich barvení přírodními materiály, tvorba kožených pouzder na sekeru nebo nůž, vyřezávání ze dřeva či odlévání kovu..

HRY

S rovery můžete udělat hry složitější a napínavější. My například zlézali Mount Everest nebo se vydali do Japonska. Zkuste si jíst celou výpravu veškeré jídlo jen hůlkami, luštěte čínské písmo, nebo pokaždé, když jdete na záchod, se ukleňte a řekněte zdvořilostní formulku. Mluvte celou schůzku jen cizím jazykem.

ZÁBAVA

Pro fungování kmene je důležité, aby roveři a rangers tvořili dobrou partu a rozuměli si. Zároveň v tomto věku rádi zkusí nové věci. Užijí si aktivity jako je návštěva čajovny či společná návštěva kina nebo bowlingu. U nás byl oblíbený i filmový večer, hraní různých deskových her, kasino nebo večer se zpíváním písniček u táborového ohně, třeba i s opékáním špekáčků. Můžeme uspořádat i grilovačku.

SPORTOVNÍ AKTIVITY

Od společné návštěvy fitness centra, squashe přes paintball či airsoft po skutečné adrenalinové výzvy. Co třeba vyzkoušet lezeckou stěnu v lanovém centru nebo se s někým zkušeným vydat na zlézání skutečné hory? Vyzkoušet sjet vodu na raftu či pramici, plachtění nebo windsurfing? Můžeme navštívit plavecký bazén nebo aquapark. Zkusíte si zasoutěžit ve střelbě z luku. Po přípravě vyzkoušejte nějaký desetiboj, zaběhněte si společně maraton nebo se zúčastněte triatlonového souboje.

OSOBNÍ RŮST

Děje se zcela samostatně nebo častěji spoluprací několika roverů při plnění různých výzev nebo projektů. Pro rozvoj osobnosti rovera můžeme do činnosti zařadit například návštěvu divadla, muzea či různých výstav. Vhodné jsou i diskuze, při kterých si rover může tříbit své názory. Inspiraci poskytne například mikulovský roverský kmen Kopron ([∞ kopron-mikulov.webnode.cz](https://www.kopron-mikulov.webnode.cz)).

NÁROČNĚJŠÍ AKCE NA DELŠÍ ČAS

Podnikněte pochody či putovní akce, na které si třeba netroufnete se skautskými oddíly. Dá se jít nějaká známá hřebenovka či turistická trasa, ale pochod se dá pojmout i jinak. Například za nějakým historickým mezníkem, nebo třeba putovat po toku řeky až k jeho prameni. I pouhý společný pobyt na chatě na delší čas může být stmelující. O to více, pokud například probíhá se zavázanýma očima, nebo když polovina účastníků nemůže mluvit.

FOTO: PETR KALOUSEK – ROBINSON

SPOLEČNÉ AKCE S MLADŠÍ VĚKOVOU KATEGORIÍ

Můžeme tak skautům ukázat, jak může být roverský program skvělý. Což vám může pomoci i se zatraktivněním přestupu do roverského kmene. V rámci navazování nových přátelství uspořádáme akce s jinými oddíly, kmeny či středisky, například ze sousedního města nebo skautského okresu.

POZNÁVÁNÍ SVĚTA

Roveři rádi cestují do různých míst, různých koutů naší republiky i zahraničí. Vyšlete své rovery mimo město, ať už na různé skautské akce, jako jsou pro rovery například Obrok či KORBO, nebo různá jamboree, ať už evropské nebo světové. Skutečnou výzvou pak může být se vydat společně o prázdninách do zahraničí.

Jak vidíte, činnost roverského kmene může být velice rozmanitá. Jak se říká: představivosti se meze nekladou. Snažte se ve svých střediscích nemít rovery pouze jako pracovní sílu nebo jako vedoucí mladších věkových kategorií. Roveři potřebují kontakt se svými vrstevníky a společné zážitky jim pomohou vytvořit společenství, které může tvořit základ pro fungování střediska dlouhodobě. Dobří lidé rádi zůstávají v dobré partě a vracejí se pak i na akce, které nejsou jen o zážitcích nebo zábavě, ale třeba také o práci. S úsměvem na rtech mezi přáteli jde všechno lépe. Přejí vám, aby vám vaše roverská společenství fungovala. Tak směle do toho. ✖

FOTO: ARCHIV TÁBOR NADĚJE

KATEŘINA VEČERKOVÁ – ATLANTIDA
Vedoucí žabiček z přístavu Černý čáp v Opavě. Studuje dějiny umění v Brně. Má ráda texty Roberta Křesťana a své pokojovky.

Roverští nováčci? Chceme je!

Kdykoliv jsem se s mladými lidmi bavila o skautingu, dostávalo se mi odpovědi: „To je mi líto, že už v tomhle věku nemůžu začít.“, „Rád(a) bych v takové organizaci byl(a), ale nechci být vedoucí, takže nemám moc šanci.“

CHCEME JE, ALE NEPEREME SE O NĚ

Přestože jsem chtěla všem zájemcům o skauting ve vyšším věku říct, že vlak jim ještě opravdu neujel a vést družinu nutně nemusí, nakonec jsem to neudělala. Nenapadlo mě, jak bychom mohli právě takto získat nového člena. Uvažovala jsem o nováčcích, kterým bylo víc než 15 let, totiž jen jako o nových vedoucích. A to je škoda.

Roveři a rangers jsou jediná skupina, u které nábor neprobíhá cíleně a s podporou celé organizace, i přesto, že se trendem posledních let stal nedostatek, či dokonce úbytek (mladých) činovníků. A to je věc, která trápí kdekerého vůdce střediska.

Zapomínáme totiž trochu na to, že nástupnictví a nábor činovníků může snadno proběhnout jako přirozený důsledek aktivního a plně prožitého roverského věku. Roveři, kteří zažijí skautský život nejprve v roli účastníka, si budou jistější v kramflecích, protože nezačínají od nuly a mají pevný základ, díky němuž nemusí vše dohánět během čekatelských a vůdčovských kurzů. Zároveň budou mít větší touhu vracet své zkušenosti dalším generacím v oddílech.

Samozřejmě primárním cílem náboru roverských nováčků nemá být pochytní nových činovníků. Ve skautingu mají oprávněné místo i skauti, kteří naplňují roverské heslo *Sloužím* jinými způsoby. Mladí lidé v roverském věku prochází formativními roky života, kdy touží někam patřit a mít své stálé místo. To znamená, že jsou skvělými kandidáty pro přijetí do našeho hnutí. Nábor může dát spoustě mladým, neukotveným lidem jasně najevo, že nejsme neprospustná organizace, která přijímá členy jen do určitého věku.

NOVÉ ZNAMENÁ DOBRÉ

Když si vzpomenu na sebe v patnácti, dospěju často k názoru, že být součástí roverské skupiny by mi tenkrát hodně prospělo. Taky jsem potřebovala někam patřit. A můj oddíl to být nemohl. Kvůli velkému věkovému rozpětí vedení v něm jsem neměla nikoho mého věku, s kým bych ráda trávila čas. Nabíráním roverů a rangers můžeme „zalepit díry“ mezi vedoucími oddílů různého věku a poskytnout našim členům novou partu přátel. Zkuste o roverských nováčcích přemýšlet jako o čerstvém nádechu pro možná již stereotypně zaběhlý pracovní tým. Lidé přicházející zvenku nám mohou také ukázat nové způsoby fungování v týmu a celoroční aktivity, na které bychom možná nikdy nepřišli. Někdy v dobré víře děláme jen to, co dobře známe, a pak si ani nepřipustíme, že bychom to mohli zkusit jinak, a možná i kvalitněji. Díky novým mladým lidem se i my můžeme ve středisku cítit lépe a zejména ostatní roveři uvítají další kamarády, s kterými mohou trávit čas i mimo schůzky, výpravy a větší akce.

KDE TO MŮŽE DRHNOUT?

Před samotným nábořem bychom měli zvážit pár věcí. Pokud už existuje fungující roverský oddíl máme, měli bychom se zamyslet nad jeho členy. Vzhledem k tomu, jak dokáží být roveři silně semknutá skupina, mohou si někteří nováčci připadat nechtění. Je tedy důležité být ohleduplný vůči již existující roverské skupině, a klást (nejen sobě, ale hlavně stávajícím členům) otázky typu: Je mezi družinami nějaká, která by potřebovala rozbít negativní atmosféru? Je pro skupinu jednoduché nebo obtížné přijímat nové členy? Budeme dopředu vědět, na co zájemce připravit a co jim navrhnout.

Pokud s roverským oddílem začínáme od začátku, je dobré si uvědomit, co jsme schopni dané věkové kategorii předat. Přece jen se jedná o mladé lidi ve věku, kdy je v Junáku největší tendence odcházet. Je užitečné mít na nábor seznam možných aktivit, které jsme jako budoucí vedení schopni zakomponovat do roverského roku. Ještě nápomocnější je se při náboru ptát na očekávání potenciálních členů, a podle toho pak plánovat akce. Vždycky je totiž jednodušší ubrat, než improvizovat za chodu.

Nábor v této věkové kategorii se může zdát trochu obtížnější než ty, na které jsme zvyklí, ale zato se nám dostane odměny nejen v podobě možného nástupnictví a zlepšení vztahů v kolektivu, ale hlavně pomůžeme mnoha mladým lidem najít místo, kam mohou patřit. ✖

GABRIELA PLCHOVÁ – GABČA

Vedoucí oddílu v Jedovnicích. Instruktorka na LK Velká Morava, kde se věnuje metodice a psychologii. Vedoucí Jihomoravské Žirafy.

Kam patřím a co je pro mě důležité aneb s roverským věkem přichází nové výzvy

Jak pomoci roverům a rangers s hledáním jejich místa ve světě

Již od benjamínků se snažíme naše svěřence vést k všestrannému rozvoji. Například aby uměli logicky myslet, aby dokázali žít v přírodě, ale třeba i k tomu, aby dokázali navazovat přátelské vztahy a fungovat ve skupině. Naše snaha posouvat členy oddílu by ale neměla končit ani po přechodu skautů a skautek do roverského věku. Kromě toho, že se snažíme prohlubovat dříve osvojené znalosti, dovednosti a postoje, nabývají na důležitosti v roverském věku i zcela nové oblasti rozvoje. Jedná se například o hledání vlastního místa ve světě a práci s vlastním žebříčkem hodnot. Právě této oblasti se budeme v článku věnovat – nejdříve se zamyslíme, proč by vůbec měla mít své místo v programu, co je jejím obsahem a poté si ukážeme, jak můžeme připravit aktivitu, aby nám cílily na rozvoj právě těchto kompetencí.

PROČ BYCHOM SE TOMU MĚLI VĚNOVAT?

Proč je potřeba na tuto oblast cílit zrovna v roverském věku? Souvisí to s tím, čím si právě v tomto období od 15 do 24 let lidé v životě prochází. Jen namátkou – nejdříve se snaží pochopit, co je baví a co jim jde, aby si dovedli vybrat vhodnou střední školu, postupně přebírají zodpovědnost za svůj osobní rozvoj a začínají se zapojovat také do společenského života a mají možnost účastnit se voleb. Hledají,

čemu se budou profesně věnovat a začínají přemýšlet, kdo bude jejich životním partnerem. Právě v roverském věku tedy člověk začíná vystupovat z rodiči „nalajlované cesty“ a snaží se najít tu svou.

Těch změn a nabytí zodpovědnosti může být na jednoho poměrně dost a může být náročné se v tom velkém světě vyznat. Proto bychom se měli snažit pomoci svým roverům a rangers v tom všem zorientovat. Roverský kmen či obecně skautské společenství totiž může být často jediné bezpečné prostředí, které v tomto věku mladý člověk má a kde se nemusí bát sdílet svoje názory, nálady či to, že třeba na své cestě zrovna tápe.

NA CO VŠECHNO MŮŽEME CÍLIT?

Pokud pomůžeme roverům nalézt jejich místo ve světě, ovlivňujeme tím společnost více než třeba tím, že světluška umí rozdělávat oheň. O co bychom se ale měli ve výchově v rámci oblasti přesně snažit? Pomoci s touto otázkou nám mohou **projevy kompetencí pro mladší roverský věk**, například:

Oblast: Kdo jsem

- *Pátrá po tom, kde se berou hodnoty, které uznává, a proč jsou pro něj/ní důležité.*
- *Zabývá se žebříčkem svých hodnot.*
- *Zabývá se tím, podle čeho se morálně rozhoduje.*
- *Na základě svých priorit se snaží rozvrhnout svůj čas a dlouhodobě plánovat.*

Oblast: Svět okolo nás

- *Uvědomuje si svůj díl zodpovědnosti za dění kolem sebe. Rozšiřuje své povědomí o možnostech, jak ovlivňovat dění ve svém okolí i ve světě.*

Jako metodická podpora pro práci s projevy kompetencí nám mohou posloužit metodiky k jednotlivým oblastem skautské výchovy, které jsou cíleny na všechny věkové kategorie včetně té roverské. Například v metodice *Kdo jsem* můžeme hledat např. v části *Objevování vlastní hodnoty – kdo jsem?*

JAK NA TO?

Příprava programů cílících na tuto oblast není snadná. Prvním krokem k úspěchu je výběr zajímavých programových prostředků vedoucích k naplnění našich cílů. Paleta, ze které můžeme vybírat, je poměrně široká. Konkrétně se může jednat například o rozhovor, diskuzi, sdílení, zamýšlení, prezentaci, referát, četbu, poslech, videa, výzvy, odborníky, hosta, vzdělávací či zážitkový kurz...

Možná si připadáte jako na zelené louce a nevíte, odkud začít. Naštěstí pro práci s oblastí existuje několik typů aktivit, které jsou poměrně známé a vyzkoušené. Jde pouze o programové tipy, proto je potřeba k nim takto přistupovat a při zařazení je řádně domyslet a upravit. Dále je vhodné zařadit po programu reflexi, kterou můžeme umocnit efekt aktivity na účastníka.

Aktivita na hledání vlastní hodnoty

- ✿ Před rovera klademe fotky různých věcí či lidí různého zjevu a stáří, rover má za úkol zamyslet se a zodpovědět otázky: Mohla by být pro někoho daná věc či osoba cenná? Pro koho a proč? →

Aktivita přibližuje to, že věcem/lidem přidává na hodnotě láska těch, kteří je obklopují, následně by se mělo přejít k tomu, že hodnotu člověka zvyšuje také sebeláska a že i my můžeme zvyšovat hodnotu lidí v okolí třeba díky přátelství.

Aktivita na utváření či třibení hodnot

- ✿ *Ostrov s omezeným počtem věcí* – představte si, že jste na ostrově, na kterém můžete mít pouze tři věci. Jaké by to byly a proč? Po aktivitě můžete vést diskuzi, podle čeho se účastníci rozhodovali, proč jsou pro rovery jednotlivé věci důležité.
- ✿ *Odhazování hodnot* – rover dostane seznam hodnot, z nichž si má vybrat 10, které jsou pro něj důležité (případně si může chybějící dopsat). Následně je vystaven situacím, kdy se musí vždy nějakého počtu hodnot zbavit až mu zbude pouze jediná. Aktivita účastníkům pomáhá pojmenovat si své hodnoty, zároveň je vede k prioritizaci a konfrontaci jednotlivých hodnot. Zpětně lze s roverem probrat, jaké pro něj bylo zbavovat se hodnot, co pro něj byl nejtěžší okamžik a proč.
- ✿ *Kdo je můj vzor, co mě inspiruje* – nechme rovery mezi sebou sdílet inspirativní knihy, tipy na zajímavá videa či se pobavit, kdo je jejich vzorem, co je inspiruje a proč. Formy mohou být různé – prezentace, nástěnka, pravidelný blok na schůzce „co mě zaujalo“, kanál na soc. sítích věnující se právě sdílení inspirace pro ostatní.
- ✿ *Tramvajové dilema* – rover je postaven před modelovou situací, kdy se po kolejích řítí tramvaj na 5 lidí na hlavní trati, rover má možnost nedělat nic, nebo přehodit výhybku, kterou tramvaj pošle na trať, kde by zabila jednoho člověka. Tento experiment má spoustu dalších modifikací (lidí může být různý počet, mohou být různého věku, pohlaví...). Opět lze navázat diskuzí o tom, proč se jednotliví roveři rozhodovali tak, jak se rozhodovali.
- ✿ *Roverský slib* – oficiální roverský slib neexistuje, to nám umožňuje, aby si slibující svůj slib sami formulovali. Roveři se tak sami zamýšlí nad tím, které hodnoty jsou pro ně natolik důležité, že je chtějí mít ve slibu a chtějí se podle nich v životě řídit. Zároveň to umožňuje roverovi přijmout slib opravdu za vlastní, protože bude používat formulace, které mu samotnému dávají smysl a jsou pro něj pochopitelné.

Aktivita na práci s vlastním časem

- ✿ *Vyměřený čas* – rover prochází aktivitou, která mu nabízí trávit čas různým způsobem – studiem, prací, budováním vztahu, odpočinkem, zábavou, skautem, sportem... – na něm pak je, aby si čas, který má k dispozici (např. na papírovém ciferníku), rozdělil mezi činnosti, které chce navštívit. Je možné zařadit více kol, rozdělených například podle věku, ve kterém se právě účastníci programu nachází. Po konci hry je vhodné zařadit reflexi, jakým způsobem si roveři rozvrhli čas, jak s tím byli spokojeni, jak to koresponduje s tím, čím čas trávit chtějí nebo musí, a jak a proč to mají ve svém životě.

Diskuzní metoda

- ✿ *Metoda akvárium* – účastníci aktivity jsou rozděleni na dvě části – pozorovatele a diskutující; diskutující část dostává prostor pro debatu nad tématem, zatímco pozorovatelé sledují průběh jejich snažení. Po skončení aktivity obě skupiny hodnotí průběh diskuze, lze se zaměřit jak na obsahovou stránku – argumenty, tak na formální (schopnost reagovat na příspěvky, naslouchání...).

ODBORKY

Pokud chceme u roverů pracovat s nalezením vlastní hodnoty a pomoci jim objevovat, v čem mohou být společnosti prospěšní, mohou nám v tom pomoci 3 stupně odborek. Jejich splněním totiž získáme vysokou úroveň znalosti/dovednosti v nějaké konkrétní oblasti a navíc máme možnost stát se patronem této odborky a tím pomáhat mladším členům v jejich rozvoji.

Kromě výčtu některých typických aktivit, které můžeme při práci s hodnotami, time-managementem či při objevování vlastní hodnoty použít, nabízíme také tip na jeden úplný program věnovaný právě hodnotám.

ROZHLASOVÁ DEBATA

(zdroj: občanské sdružení Projekt Odyssea)

Cíl aktivity: Rover se zamyslí, jaké výhody mu v životě přináší, že má vlastní žebříček hodnot.

Čas: 45 minut

Postup: Roveři v pětičlenných skupinách připraví rozhlasovou relaci, kde zastávají role: moderátor, odborník na hodnoty, paní z ulice, studentka z Ghany a doktor. Relace bude na téma *Hodnoty v našem životě* a bude probíhat formou debaty pozvaných hostů. Na přípravu relace mají roveři 10 minut, během „pouštění“ jednotlivých debat, budou mít všichni posluchači zavřené oči, aby byla relace autentičtější. Po „odvyslání“ relace je prostor na reflexi.

Pozn: Moderátorovi můžeme určit některé otázky, které musí vnést do diskuze např. „Co je pro vás hodnotou?“, „Jak ovlivňují hodnoty váš život?“, „Co si myslíte o žebříčku hodnot českých roverů?“.

Otázky, které je možné do reflexe zařadit:

- Jaké pro vás bylo hovořit o vašich hodnotách?
- Stalo se vám, že jste se setkali s člověkem, který měl jiný žebříček hodnot než vy? Jak se to projevilo? Jak jste na to reagovali?
- Jaké to pro vás bylo, když jste museli klást jiným lidem otázku o jejich hodnotách?
- Kterou hodnotu sdílíte s ostatními v kmeni?

NA CO SI DÁT POZOR?

Zároveň bychom při uvádění programu na podobná témata měli mít na mysli, že jimi můžeme u roverů otevřít problémy, o kterých jsme třeba ani neměli tušení (například rover vnímá, že je pro něj nějaká hodnota důležitá, ale cítí frustraci / beznaděj, pokud v jeho životě není hodnota dostatečně přítomna). Proto bychom měli otvírání těchto témat dobře promyslet a měli bychom se snažit předcházet možným rizikům. Na co je dobré myslet:

- Pokud ještě před uvedením cítíme, že program pro některé může být náročnější (např. při programu na hodnoty máme účastníky, kteří nemají kompletní rodinu, nedávno se rozešli s partnerem...) měli bychom dopředu s účastníkem konzultovat jeho zapojení do aktivity – tak, aby si mohl rozhodnout, zda se aktivity chce účastnit nebo ne.
- Na začátku aktivity bychom měli účastníky seznámit alespoň rámcově s tím, co je čeká, aby měli možnost se aktivity případně neúčastnit, pokud se na to nyní necítí.
- Během celé aktivity bychom měli mít k dispozici vedoucího, který se aktivity aktivně neúčastní, ale je k dispozici, aby případně mohl účastníka odvést a v soukromí se s ním pokusit vzniklou situaci vyřešit.
- V případě, že si na uvedení některého programu sami netroufáme, nebojme se přizvat si na pomoc někoho zkušenějšího, případně zvolme program, který v nás tyto obavy nebude vzbuzovat.
- Po programech je dobré zařadit reflexi, v rámci které mimo jiné zjistíme, jak účastníky program zasáhl a zda bude potřeba ještě někoho „opečovat“.
- Obecně bychom se měli dlouhodobě snažit vytvářet bezpečné, respektující prostředí, kde je v pořádku vyjádřit svůj názor.

Už víme, proč je důležité podporovat naše rovery a rangers v hledání jejich vlastního místa ve společnosti, představili jsme si některé prostředky a tipy na konkrétní aktivity včetně jednoho programu. Nebojme se roverům pomáhat v hledání jejich místa v životě a společnosti, protože tím můžeme nepřímo ovlivnit další životy. Zároveň se ale snažme předcházet rizikům, které poznávání sebe sama může přinášet. A hledejme cesty, jak tyto témata v oddílech a kmelech otvírat, má to smysl. ✕

TIPY NA DALŠÍ ZDROJE:

📌 *Rovering – putování ke skautské dospělosti, obzvláště pak podkapitola Hledání svého místa ve světě; nová roverská metodika dostupná na bit.ly/RS-met.*

Přemýšlíme o hodnotách – hodnoty, postoje, praktická etika; metodika projektu Odyssea dostupná na bit.ly/odyssea-met.

Honeywell

9. 11. – 12. 12. 2021

Pevnost poznání

KRÁSA LÉTÁNÍ

Historie leteckého průmyslu na střední Moravě
Virtuální realita
RC modely letadel
Technika inspirovaná přírodou
Interaktivní mapy
Workshopy

INZERCE ↓

Esbite

POZOR, HORKÉ!

I po dvanácti hodinách na mrazu.

Termosky Esbite na jídlo a pití koupíš ve většině outdoorových obchodů.

INZERCE ↓

DOMINIK BLÁHA – NIK
Vůdce skautského oddílu a bývalý vůdce roverského kmene. Lektor seminářů u družinového systému a instruktor na kurzu Lanáč.

Výchova k roveringu ve skautském oddíle

*Cesta k samostatnosti
a zodpovědnosti vede skrze
svěřenou důvěru. Čím dříve
se na ni vydáme, tím lépe*

Když jsem dorostl do vůdcovského věku, dorostla se mnou i jedna generace skautek a skautů do věku roverského. Roverský kmen jsme ve středisku v té době neměli. Byl jsem tedy pověřen jeho založením. Bylo mi tehdy dvacet let a následujícího dva a půl roku ve mě zoufalství čím dál řidčeji střídala naivní tvrdohlavá naděje. Kmen nebyl takový, jaký jsem si ho představoval. Nakonec jsem z něj prchnul. Tehdy jsem věděl, že za neúspěchem kmene stála lenost rovertva. Až později, kdy se hlavně díky vedení skautského oddílu rozvinula má sebereflexe, jsem si dokázal připustit, že vinit mladé, nanejvýš patnáctileté rovery z neúspěchu kmene, je nemístný alibismus.

Problémy zde, řekl bych, byly dva. Roveři nebyli ze skautského oddílu správně připraveni nastoupit na roverskou stezku, a já jsem nebyl dost vyspělý na jejich vedení.

Dnes si myslím, že úkolem výchovy ve skautském věku má být právě příprava dívky či chlapce na vykročení na roverskou cestu. Co to znamená? Je-li úkolem rovera vyhranění jeho osobnosti, co mu můžeme na tuto cestu dát? Snad hlavně vědomí, že je to on, kdo má odpovědnost za svůj život, a že opravdu spokojený nebude, když s ním bude spokojené jeho okolí, ale jedině až ve chvíli, kdy se spokojí sám se sebou.

Jediný prostředek, jak rozvíjet odpovědnost v dětech, je její předání. My jsme tehdy ale dětem příliš odpovědnost nedávali. Předáváním odpovědnosti ale nemyslím delegování úkolů typu uvař, uklid, jdi a přespi někde. Opravdová odpovědnost, která má ambici charakterově formovat člověka, musí přijít ruku v ruce s důvěrou a autonomií. Kolikrát jste dětem něco svěřili, aniž byste měli představu o tom, jak to mají udělat? Kolikrát jste takto něco svěřili svým spoluvedoucím? Naše role vůdců skautských oddílů není v kontrolování, vymáhání a dotahování svěřené odpovědnosti, nýbrž v nabízení opory lidem, kteří se s odpovědností snaží naučit zacházet.

Na to jsme tehdy ale měli příliš konkrétní představy, jak má oddíl a děti v něm vypadat, a tyto představy jsme skrze oddíl do dětí projektovali. To vyvolávalo snahu přiblížit se ideálům u některých, ty jsme pak odměňovali červenými pečeti, a odbojnost u jiných, tu jsme si vysvětlovali jako nevychovanost a trestali ji pečeti černými. Za tři červené pečete byla výprava za odměnu a za tři černé dočasné vyloučení z oddílu. Systém to byl pěkný a měli jsme k němu i hezký rituál. V kombinaci s bodováním a nezdravě konkurenčními hrami a vlastně i samotným přístupem, to byl vyložený mlýnek na sebevědomí. Bodování, jako zcela explicitní vyjádření spokojenosti systému s jedincem, který je v něm spíš objektem než subjektem, dítěti nemůže pomoci se se sebou spokojit.

Naopak důvěra v ně, respekt a pochopení k těm jejich stránkám, které se nám líbí, ale i k těm, které se nám přičí, pomůže rozvinout to samé u dětí. Hlavně ale musíme v tomto jít příkladem. Naše osobnost a prostředí v oddíle jsou stěžejními výchovnými nástroji. Do nich, tedy z velké části i do sebe, bychom měli investovat většinu našeho úsilí.

Já jsem ale své úsilí více vkládal do přípravy celotáborevých her. Ideál skautské výpravy pro mě byl v excelovské tabulce s každým políčkem vyplněným zacílenými programy. Stejně tak roverský kmen jsem vedl víc pro sebe, než pro rovery. Já jsem si představoval, že budeme dělat kruté roverské akce, při kterých si sáhneme na vrcholy i dna svých sil.

Mí roveři ale měli dost přeplánovaných akcí a toho, že po nich pořád někdo něco chce. Chtěli být spolu, povídat si a sdílet se. A já jsem jim to naštěstí nedokázal překazit. Prokecaná noc je totiž ten nejroverštější program. Při tom zkoumají a otevírají svou osobnost. Ač nám občas připadá, že se baví o nemsyslech.

Volnost, jakou jsem tehdy nechtěl dávat jim, jsem později začal dávat chlapcům ve skautském oddíle, když jsem ho několik let poté začal vést. Když jsem se dokázal vzdát své představy o tom, jak má oddíl vypadat, jsem ho postupně dal do rukou všem jeho členům. Z oddílu pro děti jsme za tři roky udělali oddíl dětí. Chlapce jsme rozdělili do družin. Neříkali jsme jim, jak mají družiny fungovat. Spíše jsme je stimulovali k tomu, aby se nebáli je budovat podle svého. Zavedli jsme oddílové sněmy a kruhy, kde jsme se s nimi bavili o fungování oddílu. Každý stejným hlasem mohl rozhodovat o chodu oddílu. To podpořilo zájem a odpovědnost za něj. Hlavně jsme ale v tom našem oddíle byli s nimi a v té volnosti, kterou jsme jim dali, a se kterou si ne vždycky uměli poradit, jsme se jim snažili být oporou.

Je-li naším cílem člověk, který je připravený převzít zodpovědnost za svůj rozvoj a vykročit na cestu plného rozvinutí svého charakteru a přijetí svých silných i slabých stránek, musí pochopit, že pádlo ve vodě má právě on. Máme ho naučit jeho pádlo používat, ne však mu ho brát z rukou. Uděláme-li to dobře, můžeme ho do roverského věku vyslat už jen se slovy našeho zakladatele: „Sám řiď svůj člun.“ Už ví, jak pádlo funguje. Teď je na něm, aby se řádně naučil používat to své jedinečné. Pokud se toto nepodaří, nechá se celý život nést proudem, který bude jeho nerozvinuté ego otloukat o kamenité dno a vtahovat ho pod vymleté břehy meandrů. Skautský a roverský věk je ten, ve kterém je možné toto dosáhnout nejspíše. ✕

FOTO: VÍT KOUBEK

FOTO: FRANTIŠEK HLINKA

INZERCE ↓

INZERCE ↓

STOKLASA

TEXTILNÍ GALANTERIE A LÁTKY

VŠE PRO TVOŘENÍ S DĚTMI

- korálky, návlekový materiál a komponenty
- kreativní sady a polotovary k dotvoření
- chlupaté drátky, bambulky, provázky
 - oči a čumáčky, plst, moosgummi

www.stoklasa.cz

ZAREGISTRUJTE SE JAKO ORGANIZACE (S IČ) A ZÍSKEJTE VÝHODNĚJŠÍ CENY!

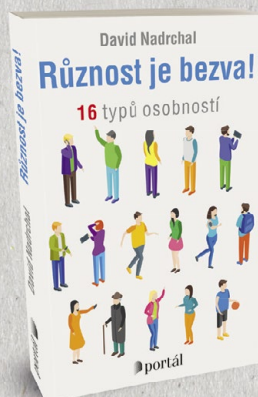
Spoustu skvělých návodů naleznete na www.stoklasa.cz/navody

DIY nápady na schůzky i výpravy?
Podívej se!

NOVINKA Z PORTÁLU

DAVID NADRCHAL
Různost je bezva!
16 typů osobností

Autor, vedoucí skautů, svou knihu o MBTI začal psát v 15 letech. Typologie založená na psychologických typech podle C. G. Junga je napsána velice srozumitelně a pomůže pochopit jedinečnost každého z nás.

Brož., 208 s., 280 Kč

obchod.portal.cz

portál

MARKÉTA MUSILOVÁ – BLECHA
Roverý a rangers svého času vedla ve středisku WILLI Líbeznice. Nyní působí na VLK Rovel+.

MARTINA HANYKOVÁ
Věnuje se výchovným nástrojům, především stezkám a odborkám. Vedla dívčí oddíl, nyní objevuje roli instruktorky.

Roveři a rangers jsou druh žijící v tlupách, který stále potřebuje naši péči

Družinový systém a rovering? Jak to může vůbec fungovat?

Roveři a rangers jsou poslední výchovnou kategorií Junáka, nejsou jen „přerostlími skauty“ předurčenými k „dožití“, představují skupinu mladých lidí, která je hnutím vychovávána, a měli bychom se tak k ní i stavět. Pro někoho to může být překvapením, ale i u roverů využíváme skautskou výchovnou metodu. Metoda se s různými výchovnými kategoriemi proměňuje v tom, jak je konkrétně praktikována, ale stále zůstává platných všech 8 prvků. Jak je tomu u roverské věkové kategorie?

„OPRAVDU VŠECHNY PRVKY? VŽDYŽ PŘECI V ROVERSKÉM VĚKU...“

Co ale takový prvek, jakým je družinový systém? Fungování družin, rádců a podrádců, oddílových rad už prakticky nemůže probíhat tak, jak jsme byli zvyklí dříve. Patnáctiletí skauti a skautky už jsou leckdy v jiné situaci a roverské akce probíhají hodně odlišně. To již přece o družinovém systému hovořit nemůžeme, nebo ano? U družinového systému se skutečně podoba pro jednotlivé věkové kategorie liší razantněji, a proto se na tento bod skautské výchovné metody podíváme zblízka.

Družinový systém můžeme charakterizovat jako týmovou práci v malých skupinách, která rozvíjí spolupráci, vůdčí schopnosti, odpovědnost za druhé, vzájemnou komunikaci a ochotu hledat kompromisy. Ustane snad rozvoj těchto kompetencí v 15 letech s koncem skautského věku? Samozřejmě nikoliv.

FOTO: LUCIE HORÁKOVÁ – BASA

Možná nás při pochopení může brzdit názvosloví, ve kterém se nachází přímo slovo *družina*, které máme spojeno se skautským věkem. Pomoci si můžeme tím, jak družinový systém vysvětlujeme neskautecké veřejnosti. Na oficiálním webu Junáka (skaut.cz/skauting/program) píšeme, že principem naší výchovy je mimo jiné *týmová práce v malých skupinách*. Světlušky a vlčata mají šestkový systém a vykazují jinou míru zapojení do chodu oddílu proti skautskému věku. Roveři a rangers mají jinou formu společenství a struktury, jak se setkávají. Ve všech případech jde ale významově hlavně o *učení se ve skupinách*.

Jak to konkrétně může vypadat? Pojďme se podívat na roverský družinový systém. Co má shodného s družinovým systémem skautů a skautek? V čem se naopak odlišuje?

SKAUTSKÉ DRUŽINY I ROVERSKÉ SKUPINY POTŘEBUJÍ TO SAMÉ!

Co tedy pro rovery a rangers zůstává z družinového systému stejně jako u skautů a skautek? Překvapivě mnoho. Jak již bylo řečeno, stále je zde potřeba někam patřit, **tvorit party**, skupiny vrstevníků a vrstevnic. O výhodách malých skupin pro roverské společenství se můžete více dočíst v článku [Metody roverské výchovy v Roverském kmeni](#) z prosince 2008. Podobně jako u skautů a skautek je ideální roverskou skupinu využít jako prostor pro rozvoj zodpovědnosti a týmové spolupráce. Vhodným roverským nástrojem k tomu jsou *Projekty* – skupina společně vybere problém, kterému se chce věnovat, diskutuje, jak se kdo zapojí, jak problém vyřešit. Pouze proti projektům skautů a skautek může jít o projekty propracovanější, s menším podílem zapojení vedoucích či s dlouhodobějším trváním.

Další podobnost nalezneme v **přímé zkušenosti s demokracickými principy**. Obě věkové kategorie se setkávají s nutností činit různá rozhodnutí, naslouchat názorům ostatních, hledat vyhovující řešení, ale třeba i přemýšlet nad zapojením skupiny do okolního dění (střediska, obce aj.). Rozdíl je opět spíše v tom, do jaké míry probíhá učení s podporou dospělých a jak náročné situace družina či roverská skupina řeší.

Další společný jmenovatel družinového systému u roverů i skautů bude možná pro leckoho překvapivý. Je to obdobně potřebná podpora dospělých. V obou případech je klíčové, aby jim byl oporou někdo zkušenější, přestože u roverů tato podpora může být o něco méně výrazná. „Jak na to“, mrkněte v roverském streamu (bit.ly/ml-RR-stream), kde se část věnuje mladším roverům a rangers – konkrétně podpoře, kterou od dospělých potřebují. Práci s mladšími rovery se věnuje i článek od Majkla na straně 4.

V ČEM SE NAOPAK ROVERSKÝ DRUŽINOVÝ SYSTÉM ODLIŠUJE?

Zdá se, že je pro rovery a rangers vlastně dost věcí podobných jako pro skauty a skautky. Co se ale mění a jak se využití metody může lišit, když už mají skauti červenou šňůru na kroji?

Proměňují se hlavně tři věci. Jednou z nich je **pestrost typů skupin**, ve kterých se může rover či rangers ocitnout, a s tím i pestrost jejich členů. Roverské společenství, ve kterém by měl skaut v roverském věku prožívat svou poslední etapu výchovného působení, je označení pro širší podobu skupin. Mezi nimi je samozřejmě i *samosatná roverská družina*, která může vzniknout v případě, že je na středisku menší množství roverů, než je třeba k založení roverského kmene. Družina tak funguje dál v rámci oddílu, jen se pokouší mít kromě oddílového života i roverský program.

Typickým a žádoucím uskupením je pak *roverský kmen*. Samostatně fungující jednotka naplno se věnující rovingu. Nejčastěji vzniká v přímé návaznosti na konkrétní oddíl/středisko, své členy ale může přijímat i z více středisek. Ani odchod na VŠ do jiného města nemusí znamenat odpojení se od skautské komunity, neb existují i tzv. *vysokoškolské roverské kmene*. Pod hlavičkou roverského kmene je také prostor pro vytvoření menších skupin – *roverských družin*, které tvoří například podobně staří, „odrostlí“ skauti a skautky. Výhodou je zejména to, že díky zachování družin v kmenu zůstane posílena identita a jedinečnost družin. Dalším benefitem je to, že se v menší skupině všichni znají lépe i se snáze se domlouvají na společném setkávání. Zároveň mají metodickou podporu vedení kmene a příležitost dále rozvinout roverský program v rámci širší a koedukované skupiny.

Existují ale i jiné formy *širších roverských společenství*. Jde často o rovery a rangers z více oddílů, středisek nebo i měst, kteří se vedle vlastní kmenové činnosti scházejí také napříč kmene. Své místo v širším roverském společenství mohou najít taktéž jednotlivci, kteří aktuálně nemají v domovském středisku roverskou družinu nebo kmen. Spojení roverů a rangers s různými zájmy, zkušenostmi, tradicemi poskytuje cenný zdroj motivace a inspirace pro další roverskou činnost. Více se různým formám roverských společenství věnuje anketa na straně 8.

Druhý rozdíl mezi skautským a roverským věkem je také to, že roverské společenství může se **skautskou výchovnou metodou vědomě pracovat** a její prvky ve větším rozsahu cíleně zapojovat do svého programu. Jinak řečeno, roveři a rangers často skautskou metodu poznávají na kurzech, při vedení oddílů, na skautských akcích a odkrývají její hloubku a podoby. S vědomím toho, že jsou její aktivní součástí, mohou metodu cíleně zapojovat i reflektovat ve svém programu. U družinového systému tak můžou reflektovat např. to, co nám přináší skupinové a týmové fungování, jak posilovat vzájemné vazby, jaké máme role a co je přínos každého jednotlivého člena, co jako tým zvládne lépe proti fungování jednotlivců a kde a proč to napop drhne apod.

Třetí proměnnou je **posun výchovných cílů**. Ten můžeme vidět, pokud si vedle sebe položíme projevy kompetencí u skautů a skautek a projevy u roverské věkové kategorie. Podíváme-li se na projevy týkající se rozvoje týmového fungování, o které nám v družinovém systému mimo jiné

jde, můžeme si všimnout následujících rozdílů od skautské věkové kategorie:

- ✿ Výchova člověka ve skupině by měla pozvolně vést nejen k uvědomění si, jakou roli v ní zastávám já a jakou ostatní, ale vést i ke zdůvodnění, proč tomu tak je: jaké jsou silné a slabé stránky každého člena.
- ✿ Rozvíjíme nadále spolupráci ve skupině a rozdělování zodpovědnosti. Zároveň jsou roveři a rangers schopni účinně kooperovat i tehdy, když se jim nepodaří prosadit vlastní nápad.
- ✿ Dosahování společných cílů se u roverů a rangers může značně proměňovat díky větším projektům, které si sami vymyslí. Roveři a rangers by měli být také vedeni k přijímání, delegování, ale i odmítání úkolů.
- ✿ Kromě praktického zažívání demokratického fungování ve skupině roveři reflektují limity, které toto fungování přináší. Roveři by měli být schopni pojmenovat, jak principy demokratického fungování posilovat.
- ✿ Roveři si mají rozšiřovat povědomí o možnostech, jak ovlivňovat dění ve svém okolí i ve světě. Roverské společenství je proto bezpečné, inspirativní i akceschopné prostředí.
- ✿ I z povahy různorodosti roverských společenství dochází k prohlubování oceňování rozdílnosti a hodnoty každého člověka. Roveři a rangers by také měli hledat možnosti, jak čelit dopadům předsudků a diskriminace.

ROVERUS COHORTIS

Některé živočišné druhy jsou na vymření. *O Roverus cohortis* (= rover skupinový) a celou jeho tlupu je třeba pečovat, aby tomu tak nebylo. Skautská výchovná metoda je pomůcka. Držet se jí, to může být jedním z kroků, kterým zvládneme jejich vymření zabránit a dát jejich existenci nový vývojový stupeň!

SHRNĚME SI NA ZÁVĚR TO PODSTATNÉ:

- Pracuješ s rovery a rangers? Sáhní po SVM. Po každém jejím bodu. Ano, i po družinovém systému.
- Klidně si ho přelož jako *Učení v malých skupinách*.
- Jdi po podstatě metody: tvoř partu a tým, který je schopný spolu komunikovat, dělat kompromisy, tvořit, přijímat odpovědnost. Projekty jsou pro to skvělý prostředek!
- Nezapomínej, že mladší roveři stále potřebují podporu dospělého – průvodce.
- Roverské skupiny jsou pestrá společenství. Rozmanitost je další přínos roverského společenství – využij ho.
- S metodou pracuj i otevřeně, reflektuj ji ve skupině. Např. diskuzně zaměřený program zabývající se skautskou metodou je pro rovery velmi vhodný.
- Mrkni se na projevy skautských kompetencí pro rovery a rangers. To tě navede, kam jejich výchovu směřovat. ✕

Na, tumáš pádlo!

Nevíte si rady s podporou vašich roverů a rangers? Člun vašeho vlastního roveringu je bezvládně unášen po proudu oddílové činnosti nebo uvízl ve stojatých vodách vaší nejistoty? Přinášíme další podněty k tomu, jak jej lépe nasměrovat a ovládat

Připravil Boro.

DŘÍVE JSME NAPSALI

Hra na poutníka s lehkým srdcem – jak inspirovat roverská dobrodružství Karpatskými hrami? K již zmíněné knize Miloslava Nevrlého nabízíme ještě článek, který se zabývá jejím zapojením do roverského programu. (Tom Čakloš a Tomáš Fogl – Net, časopis Skauting, únor 2017, bit.ly/hra-na-poutnika)

Teenageři: skrytý poklad – máte plný oddíl mladších roverů a rangers a nevíte si s nimi rady? Zjistěte, jak je zapojit do oddílové rady a nabídnout jim další rozvoj skrze rovnou spolupráci. (Jana Jirasová – Prcek, časopis Skauting, červen 2020, bit.ly/skryty-poklad)

Rovering se nevyklučuje s vedením oddílu – jak nám může roverský program pomoci udržet mladé vedoucí v oddílech? (Michal Holobrádek – Majkl a Jakub Zoblivý – Makča, Skauting, červen 2020, bit.ly/rovering-a-oddil)

LITERATURA

Karpatské hry – horský průvodce, sborník her, které můžete hrát sami se sebou při osamělém putování po horských hřebenech, roverská bible. Karpatské hry jsou magickým společníkem na roverských expedicích, ať už putujete s kmenem, nebo sami. Těch pár gramů na zádech navíc vám rozhodně vynahradí. (Miloslav Nevrlý, 1981)

Rovering – zásadní publikace skautského myslitele, pedagoga a průkopníka roveringu Václava Břicháčka je vhodná pro všechny, kteří se chtějí ponořit hlouběji do podstaty roveringu. Příručka k založení kmene i bádání po smyslu a ideji roveringu. (Václav Břicháček, 2000)

Rytmus roverského roku – konkrétní nápady pro roverskou činnost v kombinaci s osobními zamyšleními nad významem jednotlivých bodů skautského zákona. Celá kniha je navíc rámována přírodním cyklem 12 měsíců a ročních období a je tak skvělým průvodcem roční činnosti roverského kmene. (Jan Pfeiffer, 2002)

Roverská metodika – zbrusu nová metodika nabízející komplexní pohled na roverskou kategorii a její činnost. Kdo je to RS? Jak s RS pracovat? Jaké máme pro RS výchovné nástroje? Jak založit kmen? (Jakub Tesař a kol., 2021, bit.ly/rovering-metodika)

Rovering v 15 bodech – to nejdůležitější z roverské metodiky, alfa a omega roverské činnosti, v patnácti přehledných bodech. (Roverský odbor, 2021, bit.ly/rovering15)

První (k)roky roverského kmene – jak založit roverský kmen, s čím začít, jaké činnosti se věnovat? Příručka sloužící všem, kteří se s roveringem teprve seznamují. (Roverský odbor, 2020, bit.ly/rovering-prvni-kroky)

Časopis Roverský kmen – časopis věnovaný roverské výchovné kategorii – psaný rovery a rangers pro rovery a rangers. Chcete vědět, co hýbe jejich světem, ale už dávno do cílové skupiny časopisu nespádáte? Nezoufejte, mají i web. (bit.ly/kmen.skauting.cz)

WEB

Rovernet – internetový rozcestník se všemi materiály, které se týkají roveringu, na jednom místě. Navíc má i mezinárodní verzi! (∞ rovernet.cz, ∞ rovernet.eu)

Roverská wiki – databáze shromažďující inspiraci pro roverskou činnost a veškeré informace ohledně roverské výchovné kategorie – na jejím rozvoji se navíc můžeš podílet! (∞ wiki.rovernet.cz)

Roverský průzkum – závěrečná zpráva dlouhodobého a podrobného průzkumu o stavu roveringu v Junáku – českém skautu, představuje přehledně své výstupy. Jakými nedostatky český rovering trpí a před jakými stojí výzvami? (∞ roverskypruzkum.skaut.cz)

LIDÉ

Roverský odbor Junáka – psané slovo neodpovídá na všechno vaše otázky? Potřebovali byste osobní podporu při rozjezdu roverské činnosti ve vaší jednotce nebo řešení problémů ve stávajícím kmeni? Obratťe se přímo na roverský odbor, který se celostátní podporou roverské činnosti zabývá, ať už formou individuální konzultace nebo nabídky seminářů, se kterými přijedou přímo za vámi. RO@skaut.cz

Roverští zpravodajové – další možností je obrátit se na roverské zpravodaje na středisku, okrese či kraji, kteří mohou mít větší vřled do vaší situace a jistě také rádi pomohou. Pokud však u vás roverské zpravodaje nemáte, rozhodně stojí za to požádat o radu zpravodaje výchovné.

AKCE

Korbo – celostátní roverské setkání, které je takové, jaké si jej sami účastníci vytvoří. Možnost setkat s lidmi, kteří pocházejí z jiných roverských společenství nebo jsou jen v roverském z věku, ale svou partu ještě nemají. Společná příprava části programu může být přesně tou zkušeností a společným zážitkem, které k nakopnutí vašeho kmene potřebujete. (∞ korbo.skauting.cz)

Roverské kurzy – do kvalifikačního vzdělání ani do výchovné činnosti se vaši roveři a rangers nehrnou, ale vy cítíte, že by jim prospělo vyrazit za hranice vlastního střediska? Nabídněte jim jeden ze zážitkových kurzů zaměřených na sebepoznání a seberozvoj: **FONS** (∞ fons.skauting.cz) pro všechny skauty i neskauty ve starším roverském věku, **Foniculus** (∞ foniculus.skauting.cz) pro mladší rovery a rangers. Uvažujete o vedení či založení roverského kmene, ale nevíte, kde nabrat zkušenosti? Vyrazte na **VLK Rovel+**, který se kromě běžných vůdcovských kompetencí zaměřuje na vedení roverským kmenů. Ani tímto výčet roverských kurzů nekončí. Seznamte se se všemi možnostmi a vyberte si tu, která vám nejvíce sedí, na společném webu roverských kurzů (∞ roverskekurzy.cz) nebo pohlédněte mezi řadou dalších regionálních kurzů.

Roverský tábor Naděje – celostátní roverský tábor pro mladší RS odehrávající se v malebném, ale i drsném prostředí Jizerských hor. Ideální příležitost k načerpání inspirace pro váš roverský život a rozvoj vašeho domovského kmene. (∞ nadeje.skauting.cz) ✕

FOTO: VÍT KOUBEK

LADISLAV PELCL – BILBO
Rád poznává zákoutí měst a krajin, IT záhady a svět svých dětí. Jako místonáčelníka ho těší vidět skauting růst.

Co si počít po roveringu?

Příležitosti skautingu v dospělosti

Cítíte, že se něco mění. Nejde úplně o každodenní vjemy, třeba vás přiměje k zamyšlení neškodná otázka nebo fotky z expedice, možná k tomu má kmen dokonce přípravný rituál. Život jde stále dál a ať už váš rovering vypadá jakkoliv, jednou přijde chvíle, kdy skončí. Přinejmenším tak, jak jste jej znali.

Může to být znejišťující. Ta zmíněná otázka může znít: „Jsi ty vlastně ještě u roverů?“ Fotka z expedice vám připomene, že jste už dva roky vlastně nikam s kmenem nevyrazili, a že se to asi jen tak nezmění. S novou školou či prací přišly nové výzvy, s přítelem či přítelkyní jste v létě projeli vlakem Evropu, možná řešíte bydlení. Možná je váš kmen obecně spíš v útlumu, část členek a členů šla vést dětské oddíly. Co z toho teď plyne? Máte a můžete být dál roverem nebo rangers? Nebo spíše: má význam být dál skautkou či skautem i v dospělosti?

Otázka je důležitá, protože určitě nechceme, aby jen tak vyšuměla do ztracena s tím, že „...to asi už není nic pro mě.“ Má několik rovin, na které zkusím postupně odpovět.

SKAUTSKÉ IDEÁLY

Od našich starších bratrů a sester slyšíme „jednou skautem, navždy skautem“. Považujete-li hodnoty zakotvené ve skautských principech a vyjádřené ve skautském zákonu a slibu za (pro váš život) zásadní, jistě můžete být v duchu té tradované věty skautem celý život – a prosím, buďte! Všestranný rozvoj mladých lidí v duchu skautských principů je posláním skautské organizace i proto, že skrze mladé lidi chceme náš svět proměňovat v lepší. Teď je na vás skautské hodnoty žít.

PARTA A SPOLEČENSTVÍ

Skautská společenství jsou pestrá ve svých podobách i zaměřeních a určitě můžete být nadále jejich součástí. Partu ze svého oddílu či střediska znáte, společné zážitky vám nic nevezme a bude vám oporou v dalším životě. Díky sdíleným hodnotám můžete navázat přátelství se spoustou dalších skautek a skautů (a pochopitelně i dalších lidí) – nejlepší příležitostí je s nimi začít na něčem smysluplném spolupracovat, i když se nebude jednat jen o roverské expedice.

POSLÁNÍ A ČLENOVÉ

Pomoc v oddíle nebo brigáda na tábořišti, převzetí vedení střediska či pomoc s menšími či většími projekty, práce v okresní či krajské radě, Náčelnictvu, zapojení do Skautského institutu nebo pořádání vzdělávacích či mezinárodních akcí, založení oddílu rodinného skautingu, vyprojektování nové klubovny nebo dar na její stavbu – to vše jsou příležitosti, jak být dále nejen součástí společenství, ale jak také aktivně Junáku – českému skautu, pomáhat naplňovat jeho již zmíněné poslání. Vedle souhlasu s posláním, principy a výchovnou metodou kladou naše stanovy právě aktivní podporu poslání jako podmínku toho, abyste jako dospělí mohli být členkou či členem Junáka – českého skauta. Kdo pomáhá fungování oddílů, středisek a skautingu obecně, má u nás vždycky své místo. Pro naplnění poslání dospělí zcela nezbytně potřebujeme – i vás!

KDE BUDU REGISTROVANÝ?

Má to místo nějaké své jméno? Když jste doteď byli roveři, co budete dál? Má, ale smiřme se s tím, že jednoduchá postupka *benjamínci – světlušky a vlčata – skauti a skautky – roveři a rangers* už jednoduché pokračování nemá. V dospělosti bychom nevystačili s věkovými kategoriemi a možnostmi i potřeby jsou různorodější. V pracovní skupině Náčelnictva pro dospělí jsme nad tím hloubali a vidíme zhruba tyto skupiny:

- ✿ *Tymy fůr Skautského institutu* – možnost zapojit se do aktivit Skautského institutu ve svém regionu; fóra jsou party, které se o aktivity a projekty v konkrétním místě starají; více si o fórech SI a o tom, jak se do nich zapojit, můžete přečíst v Šípkově článku z prosince 2019 (bit.ly/skauting-fora-SI)
- ✿ *Kluby dospělých* – typ oddílu, který může být asi nejsnazším pokračováním zestárlého roverského kmene (má vlastní akce), sem patří i kluby našich oldskautů (sdružené ve Kmeni dospělých).
- ✿ *Kluby rodinného skautingu* – typ oddílu, který ve středisku mohou založit rodiče s malými dětmi (často funguje i neformálně na základě mezilidských vazeb).

Nejste-li zrovna členem nějakého klubu, většinou zůstáváte registrováni přímo u svého střediska (či oddílu), ať už působilte na vzdělávacích akcích, dalších projektech, či týmech.

Pokud tedy vaše roverské období doznívá, nevěšete hlavu – ještě vás toho hodně čeká. Věřím, že skauting vám bude i v dospělosti trvale přinášet radost a pocit naplnění.

POSLÁNÍ DLE STANOV JUNÁKA – ČESKÉHO SKAUTA, Z. S., HLAVY PRVNÍ, ČL. 1

Junák – český skaut, z. s., je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek, jehož posláním a účelem je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě. ✕

Rangers a roveři, budoucnost skautingu

ONDŘEJ VOKÁL – VOKIN
náčelník Junáka – českého skauta

V roce 2021 se v naší organizaci registrovalo pět a půl tisíce benjamínků, téměř dvacet tři tisíc žabiček, světlušek a vlčat a patnáct a půl tisíce skautek a skautů. Roverské období je zajímavější sledovat podle věku než podle registrační kategorie. Počítáme tedy s necelými sedmi tisíci členek a členů ve věku mladších rangers a roverů (15–18 let) a s osmi tisíci členkami a členy ve věku starších roverů (19–26 let). Zajímavé je, že z věkové kategorie mladších roverů se méně než polovina z nich registruje ve výchovné kategorii rangers a roveři (zbytek pravděpodobně využívá kategorii „ostatní“ a také „skaut/skautka“).

Nejvíce máme v organizaci desetiletých, těch je přes pět tisíc. Zastoupení starších členů se snižuje – například patnáctiletí tvoří necelé tři tisíce. U dvacátníků klesá jejich celkový počet v organizaci pod tisícovku, nad kterou už se žádný starší ročník nevyškrábe. Další velký pokles nastává na hranici pětáctiřiceti let věku našich členů a členek. Ze statistik vyplývá, že nejvíce o naše členy a členky přicházíme v období, když je jim mezi 12 a 20 lety.

Myslím si, že odcházení dětí ve starším skautském a mladším roverském věku je něco, na co bychom se měli zaměřit, a vidím pro to dva hlavní důvody:

1 Jedná se o klíčové období lidského vývoje, kdy dospíváme. Nejprve fyzicky a postupně i duševně. Mimo jiné si utváříme a přijímáme hodnotový rámec pro naše další jednání. Navazujeme hluboké mezilidské vztahy. Hledáme své místo ve světě a zjišťujeme, co chceme dělat, do čeho chceme nasměrovat svoji energii. A v této době bychom my, dospělí průvodci ve skautském hnutí, měli chtít završit skautskou výchovu našich dospívajících. Proto je důležité, abychom svým svěřencům byli právě v tomto věku nablízku. Abychom při formování jejich životních postojů podpořili vývoj jejich vztahu ke skautským ideálům. Abychom společně s nimi hledali nejvyšší Pravdu a Lásku stejně tak, jako jsme je s nimi hledali v šestce vlčat a ve skautské družině. Skautská výchova trvá až do konce roverského věku.

2 Zůstane-li v organizaci více mladších i starších roverů, budeme schopni snáze ukočirovat růst organizace. Je pravděpodobné, že více členů v nejlepší věku pro vedení oddílů přirozeně povede k nárůstu počtu vedoucích oddílů a lidí při vedení oddílů. To nám pomůže lépe uspokojit poptávku kluků a holek po skautování a snad i trochu ulevit těm vedoucím, kteří se z vlastního pocitu zodpovědnosti vůči skautskému hnutí a svým členům a členkám věnují oddílům více, než je jim příjemné. Zatím se při zvládnání růstu členské základny zaměřujeme především na dílčí opatření, jako je zvýšení počtu vzdělávacích kurzů, odstraňování překážek pro získání skautského vzdělání či zakládání nových oddílů. Stejněho efektu ale můžeme docílit i vyšším počtem členů či členek, kteří budou připraveni přijmout výzvu stát se skautskými vedoucími.

Třicátníci, čtyřicátníci, ruku na srdce, kdo z vás byste o sobě teď řekli, že jste v osmnácti byli dospělí? Kdo jste věděli, co chcete dělat, kam jít na školu, jakému se věnovat povolání, v čem podnikat? Já jsem to každopádně nevěděl... A teď si představte, že od vašich osmnáctin uteklo pět, deset, dvacet, třicet a více let. Mezitím se svět stal mnohonásobně komplikovanějším a méně předvídatelným. Dospíváme pomaleji než naši předci. Musíme se toho naučit víc, než museli oni.

Milí vedoucí oddílů, středisek a jejich pomocníci, mám na vás velkou prosbu. Přečtěte si pod odkazem na této stránce doporučení a zjištění Roverského odboru. Věnujte celou střediskovou radu svým rangers a roverům. Respektujte je jako samostatnou výchovnou kategorii a dejte jim stejnou péči, jakou dáváte světluškám, benjamínkům nebo skautům. Oni si to zaSlouží (pojďme jim to roverské heslo takhle pěkně s láskou otočit) a budou to skautským ideálům vracet, až budou sami připraveni.

- ✦ Celou Zprávu o registraci 2021 si můžete přečíst ve Skautském zpravodajství. Připravil ji pro vás tým Jerryho, organizačního zpravodaje Výkonné rady.
- ✦ Roving v 15 bodech je dokument, který vám výstižně shrne vše podstatné o rovingu. Chcete-li začít pronikat do světa rangers a roverů, začněte třeba zde.
- ✦ Přečtěte si závěry Roverského průzkumu (roverskypruzkum.skaut.cz), který několik let připravovala skupina dobrovolníků při Roverském odboru. ✕

ALENA BYSTROŇOVÁ – JESKYŇKA
Vedoucí v 5. oddíle Žížalky z Havířova.
Máma 2 dětí. Baví ji příroda
a turistika. Skautuje od 3 let.

Skauting se dá přizpůsobit potřebám každého dítěte

*Dominik, Karel a Marek – tři
účastníci skautského tábora.*

*Na první pohled působí
jako součást skupiny, na
druhý ale překonávají velké
bariéry. Porucha autistického
spektra, každodenní aplikace
růstového hormonu injekčním
perem a pohyb s pomocí
vozíku – i s těmito omezeními
se dá tábor zvládnout!*

Klasický skautský tábor s převážně „neskautskými“ dětmi je vždy výzvou. A co teprve s dětmi se zdravotním omezením. Tak tomu bylo letos v létě i v našem oddíle. Chceme ukázat, že skauting je opravdu pro všechny a téměř nic není překážkou.

PORUCHA AUTISTICKÉHO SPEKTRA JE VÝZVOU JAK PRO DÍTĚ, TAK PRO VEDOUČÍ

Dominik (11 let) s poruchou autistického spektra byl opravdu náročný. U autistických poruch je narušeno fungování ve třech základních oblastech. V oblasti sociálních dovedností se jedná o sníženou schopnost navazovat vztahy s ostatními, o nepochopení pravidel sociálního fungování, nedostatek sociálně-emoční vzájemnosti a neschopnost využívat neverbální chování jako prostředek k dorozumívání. V komunikaci těmito lidem obvykle chybí gestikulace či ji neumějí stoprocentně využívat. Obzvláště neverbální komunikace pro ně představuje problém. Mají také omezenou schopnost fantazijní hry (ať už samotné, nebo v kolektivu) a problém zahajovat a udržovat konverzaci. Dominik měl největší problém právě s navazováním kamarádství a s komunikací.

Spousta dětí nedokázala pochopit, že je prostě jiný, a někdy mu, bohužel, dělaly naschvály a zbytečně ho rozčílovaly. Dominik ale dokázal děti provokovat i sám nejrůznějším rýpáním. A pak mu to někdo vrátil a byl problém. Například mu vymysleli přezdívkou, která se mu nelíbila, a volali tak na něj. A tak bylo na denním pořádku vysvětlování situace ostatním, Dominikovo uklidňování a usmířování. Zpětně si říkám, že jsme si možná hned ze startu měli Dominika vzít bokem a dětem to mezitím pořádně vysvětlit.

Co Dominika bavilo, u toho neměl problém fungovat. Nástupy zvládal také v pohodě. Menší problém představovala služba v kuchyni, kde byl hodně nemotorný, takže se většinou rýpal v hlíně v lese nebo stavěl domky skřítkům. Nejraději trávil čas sám, v lese, kde měl svůj klid, a to prostě k jeho poruše patří.

S maminkou jsem byla ale v kontaktu po celou dobu. Popisovala jsem jí, co se děje, a podávala informace při větších problémech. Sama však prohlásila, že nás obdivuje za naši snahu a trpělivost, protože pro něj muselo být těžké být s cizími dětmi v táborovém prostředí, a tak měl výkyvy častěji, než bylo běžné. Dominik byl totiž poprvé na tak dlouhou dobu bez rodiny, proto jsme všichni měli strach, jak to zvládne. On i rodiče to však vzali skvěle a brali to jako dobrodružství. Přijel domů nadšený.

I PO ONKOLOGICKÉ LÉČBĚ LZE TÁBOŘIT

Dalším dítětem, které mělo speciální potřeby, byl Karel (9 let) se shuntem (uměle vytvořenou spojkou, která umožňuje volný tok tekutiny v organismu) po onkologické léčbě. Krom zvýšené opatrnosti, aby se mu nestal úraz hlavy (nedovolili jsme mu hrát fotbal ani jiné sportovní hry, buďto se díval z bezpečné vzdálenosti, anebo byl v kuchyni či ve svém stanu), fungoval úplně standardně a etapovku plnil také bez problémů. Na táboře měl i kamarádku z domu, a tak se cítil bezpečněji i on.

S dětmi vycházel bez problémů. Ony věděly, že má v hlavě „hadičku“ a nesmí se do ní praštit, a samy ho i hlídaly, aby se tak nestalo. Bylo potřeba každý večer provádět aplikaci růstového hormonu v injekčním peru. Já nebo zdravotník jsme s ním chodili do zdravotnického stanu, kde dostával k dispozici dezinfekční ubrousky a vše si sám obstaral. Natáhl si pero, píchl, vyměnil jehly. Pro mě to byl neskutečný zážitek a má můj obdiv, protože já sama mám při manipulaci s jehlami celkem problém, takže jsem byla ráda, že tohle zvládá sám. Jediným problémem byla zvědavost dětí. Vadilo mu, když se na něj chtěli u aplikace dívat.

Pro Karla se také jednalo o první tábor a od jeho maminky jsem dostala zpětnou vazbu, že byl úspěšný a on se vrátil spokojený.

DĚTSKÁ MOZKOVÁ OBRNA

Jezdí s námi i Marek (29 let) s dětskou mozkovou obrnou, který je upoutaný na vozík a trpí lehkou retardací. Na tábor ho doprovází jeho máma alias vedoucí, která se o něj z devadesáti procent postará sama. Občas jej někdo ze starších převezí z jídelny na hřiště nebo ke kuchyni. Ostatní děti Marka však spíše přehlížely. Někdy si s ním přišly dát placíka, jindy se zeptaly, jak se má. Ale většinou jen tací, kteří už Marka znají déle. Nováčci moc nevěděli, jak se k němu chovat, někteří se báli, někteří měli respekt, i když jsme jim říkali, že se bát nemusí, že je jen „velké dítě“.

Snažila jsem se Markovi vždy vymyslet nějaký jednoduchý úkol, aby se více zapojil do táborových procesů. Například jsem mu dala do ruky škrabku a na klín položila dvě brambory. Neoškrábal sice sám nic (kvůli nemoci má i postižené ruce a omezenou hybnost v nich), ale aspoň to zkoušel a cítil se užitečný. Nebo mu pomohla právě jeho máma, která loupala brambory za něj, a on již oloupané brambory podával dál.

Tábořiště máme prakticky bezbariérové – velkou rovnou louku. Marek s rodinou mají většinou vyhrazeny dva stany zkraje tábořiště, takže není problém se s vozíkem někam dostat (k ohništi, ke sprchám, na hřiště). Letos jsme postavili i teepee, takže Marek s mámou dostali k dispozici více prostoru pro běžné činnosti (oblékání, hygienu, ukládání do spacáku...), než by měli ve stanu.

CELKOVÉ HODNOCENÍ A MŮJ POCIT Z TÁBORA?

Na tábor jsem se nijak speciálně nechystala, i když jsem se bála, že dopadne fiaskem. Moje kamarádka má syna s ADHD, s podobnými výkyvy nálad a s dalšími omezeními, takže jsem tak trochu spoléhala na to, že už vím, jak s kluky jednat. U Karla jsem byla od maminky informována, že vše zvládá sám a je samostatný. Jen jsem se zajímala o možné komplikace se shuntem a jak je poznat.

Nepřišlo mi, že by to bylo až natolik náročné, abych se, byť i jen někdy, cítila „na pokraji sil“, ale nejlhčí to také nebylo. A to se mnou na táboře byla má vlastní malá dcera, která potřebovala svou péči a režim. Nikdy jsem si nepřipustila, že to nezvládnou. Spíše jsem si říkala, jestli byl opravdu dobrý nápad brát na tábor Dominika bez nonstop asistenta nebo člena rodiny, kterého by znal a představoval by pro něj jistotu. Zároveň jsem přemýšlela, zda ho propříště nezařadit do programu s benjamínky, kteří mají jednodušší program. Možná by mu to vyhovovalo více.

Tento tábor mě zase utvrdil v tom, jak je i v dnešní době postižení či zdravotní omezení velkým tabu, pokud nikoho takového vedoucí nebo členové nemají v nejbližším okolí. Nejvíce to šlo poznat právě u Marka. A proto je potřeba ukázat, že i když je někdo trochu jiný, není třeba se jej stranit, bát či na něj koukat mezi prsty. I takový člověk je hoden běžného života s běžnými zájmy a zážitky, kterými skauting a táboření jsou. ✖

Pozn.: Jména dětí byla pro potřeby časopisu změněna.

RECENZE

Hry se zemí, vzduchem, ohněm a vodou

MARTINA FIDLEROVÁ – PLAMY

Čerstvá skautská mamina hledající tipy na zabavení svého pisklete v přírodě.

Další z několika knih s tipy z lesní škol(ky) na aktivity pro děti je na světě. Její autorka, Jane Worrollová, společně s ilustrátorem Peterem Houghtonem, jsou průvodci lesní školy a spolu vedou lesní kroužek pro děti z Londýna a okolí. K budování pevného vztahu s přírodou neznají lepší způsob, než si užívat zábavu přímo v jejím středu. A přesně na toto je publikace zaměřena.

Na prvních stranách nás nejprve seznámí s tím, jak jsou živly spjaty s člověkem a jeho kulturou, proč je pro nás pobyt v přírodě důležitý a co je vlastně lesní škol(k)a. Nechybí také stručný rádce s několika doporučeními a bezpečnostními opatřeními.

Čtyři kapitoly obsahují celkově 20 velice kvalitně promyšlených aktivit, které se vážou k jednomu ze čtyř živlů. U každé aktivity je kladen zvláštní důraz na vyprávění příběhů a představitost – každá kapitola obsahuje příběh pro navození správné atmosféry. Najdete zde i tipy a triky, co na aktivitu používat a co ne, co využít z přírody apod. Nechybí přehledná tabulka, kde je uvedeno místo, kam se aktivity hodí, pro kterou věkovou skupinu dětí je určena, na co je aktivita zaměřena a co vše je k ní potřeba. Aktivity také provází jednoduché obrazové návody. Na konci každé z nich najdete příklad, jak ji zakončit a jak ji lze s dětmi hodnotit.

Podle mého názoru by tato publikace mohla doplnit oddílovou knihovničku a stát se tak skvělým pomocníkem při tvorbě netradičních aktivit ve spojení s přírodou.

Ačkoli autoři uvádějí, že aktivity jsou určeny spíše předškolním dětem, mně jejich náročnost přijde vhodná i pro vlčata a světlušky. Nicméně publikace může přinést inspiraci i pro program skautů a skautek, například při práci se stezkami, které jsou na symbolice živlů postavené.

Knihu hodnotím velice kladně, nízký počet aktivit kvalitě neubírá, spíše naopak. Zároveň je pojata trochu jinak než klasické svazky s návody her nebo dalších aktivit.

Představení všech obsažených aktivit skrze příběhy a vyprávěčský tón v dětech probouzí fantazii, což jim pomáhá v navázání důvěrného a zodpovědného vztahu s přírodou a zároveň podporuje pocit sounáležitosti a společenství. A toto pojetí ji dělá velice čtivou i pro oddílové vedoucí. ✖

■ **Hry se zemí, vzduchem, ohněm a vodou** – Živly v lesní škol(c)e (Jane Worrollová, ilustrace Peter Houghton, KAZDA, s. r. o., 2021)

ALENA REJSKOVÁ – AJA

Studentka nutriční terapie, skautka pocházející až z daleké Aše, milovnice bezobalových obchodů, vege jídel, jógy a s láskou připravované kávy.

Jak na udržitelnější (skautské) akce?

Nová příručka odboru Skauti na Zemi inspiruje k organizaci environmentálně šetrnějších výprav, táborů a velkých akcí

Jste z těch, kterým se zamlouvá vize skautských akcí, které se budou pořádat v duchu šetrného přístupu k přírodě, ale nemáte tušení, jak se k ní přiblížit? Zajímáte se o udržitelnost, ale máte pocit, že by vaše představy lidé kolem vás nepřijali s nadšením? Chybí vám inspirace nebo jste už začali, ale nevíte, jak dál? V tom případě bych vám ráda představila nově vzniklou příručku *PUSA pro svět: Příručka udržitelných skautských akcí*, která by vám mohla na vaší cestě pomoci.

CO V PŘÍRUČCE NAJDETE

Příručka udržitelných skautských akcí vznikla v dílně odboru Skauti na Zemi a je členěná do dvou hlavních částí. V první autorky rozebírají, jak o tématu udržitelnosti a jeho aplikování komunikovat mezi sebou v týmu vedoucích / organizátorů, s účastníky, a nakonec i partnery akce / externisty. Tato část je důležitá, především pokud potřebujete získat trochu motivace a sebejistoty k předložení svých nápadů ostatním členům týmu. Také vám to trochu pomůže uvědomit si, že je fajn popovídat si o některých věcech s účastníky už před danou akcí. Například je upozornit, že se chystáte sestavit vegetariánské menu. Mě osobně přečtení těchto několika prvních stran snad konečně donutí navrhnout u nás v oddíle, abychom před táborem některá opatření vedoucí k šetrnosti zavedli. Zbývá už jen sebrat nějakou sílu k tomuto velkému kroku a vrhnout se do toho.

V druhé polovině příručky najdeme pět kategorií – místo konání, jídlo, drogerie a osobní hygiena, materiální zajištění, ceny a upomínkové předměty. Jde o prakticky zaměřené kapitoly plné nápaditých rad a infoboxů, které vám mimo jiné objasní fakta např. o ekologickém zemědělství, dopadech různých aktivit, certifikacích atd. Kromě infoboxů najdete v každé kapitole i několik citací, ve kterých vedoucí oddílů anebo organizátoři větších akcí sdílí své zkušenosti z praxe. V příručce také můžeme najít velké množství odkazů na zdroje s dalšími informacemi a inspirací. Lze ji tedy i použít jako jakýsi rozcestník, který nám ukáže, kde všude můžeme hledat, pokud se o daném tématu chceme dozvědět víc.

MÍSTO KONÁNÍ

Pro mě osobně poněkud pokročilejší kategorie. Pro vás ale nemusí být! Zde totiž velmi záleží na tom, jaké máte v regionu, kde chcete pořádat akci, možnosti výběru. Kromě samotného místa je zde zahrnutá i doprava a nakládání s odpady. Zejména nakládání s odpady vnímám já osobně jako docela velkou slabinu spousty akcí. Často totiž vídám, že je sice snaha ze strany organizátorů dodat koše na tříděný odpad, bohužel ale ztroskotá na špatné logistice při následném vyvážení odpadů do popelnic. To je v případě tříděného odpadu sice škoda, více mě to ale mrzí u kompostovatelných jednorázových obalů. Už několikrát jsem zažila, že je nebylo možné vyhodit jinak než do směšného odpadu, což je pro životní prostředí potenciálně horší, než kdyby se využily jednorázové plastové obaly. Nejlepší variantou je však co nejdříve vzniku jakéhokoliv odpadu předcházet. Asi nejdůležitějším sdělením této kapitoly je potřeba dobře plánovat a zvážit, jaké možnosti ve vztahu k udržitelnosti otevírají různé typy akcí. Pro skautskou konferenci může dávat smysl vybrat budovu s šetrným provozem. Naopak nejdopovědnější cestou pro víkendovku vzdělávacího kurzu mohou být prosté podmínky odlehleho srubu s minimem vybavení.

JÍDLLO

Veškeré plánování kolem jídla může být docela složité a možná vám chvilku bude trvat, než se ponoříte do všech jeho souvislostí a přijдете na to, co vám funguje. Nenechte se ale určitě odradit, pokud se vám například nějaká surovina zkazí, protože jste nevěděli, jak ji správně skladovat. Příště si už budete jistější a nestane se to. Nezoufejte ani když si v dobré víře dáte práci s přípravou pestrého a plnohodnotného veganského jídelníčku, ale účastníci to neocení, ba naopak. I na to může dojít. Vždy je třeba respektovat a brát v rozumné míře ohled na individuální potřeby jednotlivců a začít s přechodem na udržitelnější jídelníček postupně. Kompromisem by mohla být převážně vegetariánská strava, kdy k některým jídlům dodatečně přidáte maso pro ty, kteří ho budou vyžadovat, a jiné zpestření pro ostatní, aby nepřišli zkrátka. Do tortill tak můžete nakrájet šunku pro masožravce a třeba sýr pro vegetariány. Spotřebu masa díky

tomu snížíte, zároveň snad nikdo nebude vyloženě nespokojený. Dobré je se také zeptat předem účastníků na jejich preference a podle toho vyhodnotit situaci a zvážit své možnosti.

DROGERIE A OSOBNÍ HYGIENA

Sem můžeme zařadit používání šetrnějších přírodních mycích a čisticích prostředků. Úplně nejlepší je kombinace 4 věcí, které není až takový problém sehnat bezobalově nebo ve větších baleních. Mám na mysli jedlou sodu (na odstranění pachů a čištění všeho možného od trouby přes připálené nádoby až po vany a sprchy), ocet (jako dezinfekční prostředek), kyselinu citronovou (na vodní kámen, jako leštidlo do myčky nebo místo aviváže) a popř. puer (na praní bílého prádla, čištění WC a odtoků umyvadel nebo sprch). Zamysleme se proto nad tím, jestli potřebujeme kupovat různé drahé vlhčené ubrousky na omývání povrchů, nebo jestli si náhodou nevystačíme třeba s octem. Šetrnější drogerie ani nemusí být finančně náročnější. Při úklidu a hygieně si totiž vystačíte opravdu jen s několika základními surovinami, jak jsem se už zmínila výše. Další možnou variantou je koupit šetrný univerzální čistič. Myslete i na jar na nádobí. Z vlastní zkušenosti mohu říct, že u těch šetrnějších vám poděkuje i vaše pokožka na ruce.

Dále upřednostňujte používání různých látkových hader, které máte doma, před nakupováním rolí kuchyňských utěrek, pokud je to možné. Poslední věc, kterou bych zde vypíchla, je plýtvání vodou. K tomu by mohly alespoň trochu dopomoci motivační cedulky či statistické údaje o spotřebě vody vhodně umístěné v umývárkách a u místa, kde se myje nádobí. Já sama se musím až zastydět, že jsem nad plýtváním vodou nikdy moc nepřemýšlela. Pak jsem ale viděla u kamařádky na bytě cedulku s nápisem: „Neplýtvej vodu, bez ní neuděláš kávu.“ Doteď si na ni občas vzpomenu a alespoň trochu vody díky tomu ušetřím. I takové drobnosti mohou pomoci.

MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Zde je snad skoro nejdůležitější nezapomínat na zásadu „využij, co už máš“. Obecně při přemýšlení o materiálu je dobré mít na paměti bezodpadovou pyramidu. Proto se nebojme si něco půjčit, sami vyrobit nebo opravit a před každým nákupem se zamysleme, zda je pořízení dané věci opravdu nezbytné. Dále je dobré mít přehled o materiálu, který už máte, a udržovat ho v dobrém stavu. Většina těchto zásad vám může pomoci ušetřit peníze, které pak můžete investovat do kvalitního materiálu, jehož zakoupení je nezbytné. Pro více konkrétních tipů vás odkazuji na tuto kapitolu v příručce, mně například konečně objasnila, co je to FSC (Forest Stewardship Council) certifikace a proč není v poslední době až tolik důvěryhodná.

CENY A UPOMÍNKOVÉ PŘEDMĚTY

Určitě budete souhlasit, že ceny a odměny jsou tématem samy o sobě, aniž bychom k nim museli přidávat aspekt udržitelnosti. Na druhou stranu pokud se při jejich výběru budeme snažit chovat šetrněji k planetě, můžeme si tím vlastně i práci s jejich nakupováním a vymýšlením trochu usnadnit. Je možné například zkusit snížit množství cen a upomínkových předmětů a/nebo upozadit jejich materiální rozměr. Užitečné může být komunikovat se samotnými účastníky, vysvětlit jim náš postoj a zeptat se jich, co by se jim samotným hodilo. V našem oddíle občas některé odměny řešíme

BEZODPADOVÁ PYRAMIDA

Zvaž, jestli danou věc potřebuješ.

Znovu použij, co máš.

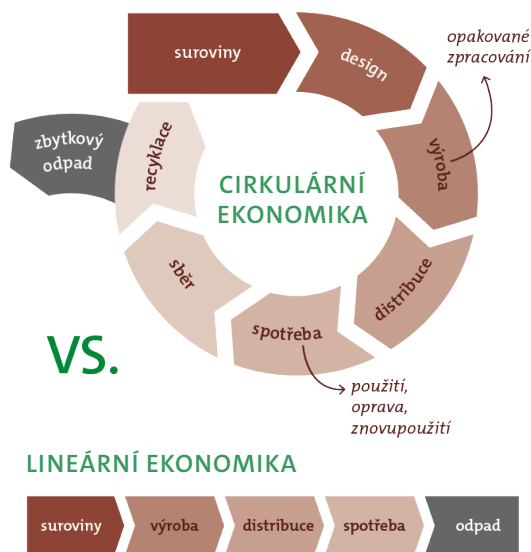
Oprav, co už máš doma.

Půjč si.

Vyrob si sám.

Kup použité.

Kup nové.

tak, že necháme děti vybírat z věcí, které doma vytřídili vedoucí (samozřejmě se musí jednat o zachovalé a stále hezké předměty.) Další skvělou variantou je darování zážitku nebo praktických věcí, které účastníci spotřebují – např. přírodního mýdla nebo vhodně zvolené potraviny (např. sušených křížal, fairtrade čokolády nebo čaje). Nezapomínejte také, že některé předměty jako plecháček nebo termohrnek sice vypadají jako praktický dárek, pokud je ale dáte skupině, která tyto věci už doma pravděpodobně má, mine se dobrá myšlenka účinkem.

KRŮČEK PO KRŮČKU

Tím jsme si shrnuli všechny kategorie a teď se vrátím k tomu, co na začátku příručky samy autorky doporučuji. Zmiňuji, že je vhodnější začít pozvolna a vybrat si, co je vám nejbližší. →

Až si pak budete trochu jistí, např. jak neplýtvat během akce jídlem, můžete začít řešit třeba to, že by se vám líbilo nakupovat více lokální suroviny. Určitě je hodnotnější volit na začátku ty nejjednodušší věci, které vás organizačně úplně nezatíží, zároveň ale budou mít poměrně velký efekt. Já bych třeba zvolila snížení masa v jídelníčku nebo nákup ekologických čistících prostředků a mýdla, obzvlášť na výpravy pod stan a tábory. Schválně, zkuste se teď na chvíli zamyslet, co byste si pro začátek vybrali vy. A myslíte i na to, co je pro vás zajímavé – co by vás bavilo řešit?

Samozřejmě, že ne všechna opatření lze lehce aplikovat na kterýkoli typ akce. Na tábore, kde máte sto dětí, se vám asi nebude chtít ráno vypravit nákupní četu cyklistů a jet do obchodu na kole, abyste snížili svojí uhlíkovou stopu. Zároveň to neznamená, že pokud máte tábor, kde je dětí šest, měli byste automaticky dělat všechno proto, abyste nejezdili nakupovat autem. Není nutné snažit se dělat všechno hned na 100 %. Pokud budete postupovat při tvorbě udržitelnější akce pozvolna a zařazovat jednotlivé kroky rozvážně, určitě tím můžete mnohé změnit. Také nezapomínejte na to, že vaše snaha může mít vliv na účastníky akce nebo ostatní členy organizačního týmu. I to je důvod k radosti z dobře odvedené práce.

PÁR SLOV NA ZÁVĚR

V posledních řádcích bych chtěla apelovat i na ty, kteří si možná po přečtení prvního odstavce poklepali na čelo a řekli si, proč zase někdo tu udržitelnost vytahuje. Starost o prostředí, v němž žijeme, by dle mého názoru měla být něčím naprosto přirozeným. Zejména pro nás, kteří se snažíme svojí troškou přispět k vedení dětí k nějakým ušlechtilým ideálům a tvoreni lepší společnosti, ve které se k sobě lidé budou chovat hezky, navzájem si pomáhat a nebudou se snažit „urvat si co nejvíc pro sebe“. Pokud vám tedy snahy vedoucí ke zvýšení udržitelnosti skautských akcí nejsou na první pohled až tolik sympatické, zamyslete se alespoň nad jednotlivostmi, se kterými souhlasíte. Možná zjistíte, že třeba v žádném případě nehodláte logisticky řešit, aby měl každý svoji krabičku na jídlo a lahev, do kterých jim dáte svačinu a pití. Na druhou stranu vám dává smysl nekupovat dětem tisíc drobných odměn a místo toho pořídit každému jednu dražší věc, kterou opravdu využijí.

Dělejte jednoduše to, co vám osobně přijde smysluplné a je pro vás reálně proveditelné. Sdílejte své myšlenky, nápady a vychytávky s členy z jiných oddílů a středisek a vyslechněte si ty jejich. Můžete pro to využít například facebookovou skupinu Udržitelné skautské akce (bit.ly/fb-PUSA), která vznikla přímo pro tento účel. Pro tvorbu programu bych vás pak ještě odkázala na některé z metodických příruček Skautů na Zemi (nazemi.cz/metodiky). Určitě v nich najdete spoustu inspirace, jak s dětmi mluvit o tématech týkajících se např. dětské práce, fast fashion nebo ničení životního prostředí. Věřím, že se toho vzájemně můžete hodně naučit a přispět svojí troškou k tomu, abychom žili na zdravější a k životu přívětivější planetě. ✖

ROSTISLAV FOJTÍK – NATAN

Mnoho let vedl oddíl skautů, nyní se věnuje včelářství a lektorování na ČK a VK.

Patroni družin v oddílu skautů a skautek

Na našem letošním táboře oddílová rada řešila, jak pokračovat s družinami. Všichni dosavadní rádcí už přesluhovali a kvůli pandemii nestačili předat vedení družin svým nástupcům. Navíc online skautování odradilo část potenciálních kandidátů. Ve všech třech družinách se tedy novými rádcí stali hoši ve věku 12 let. Zvládnou to sami? Vždyť vlastně družinový systém ani pořádně nezažili.

Odcházející rádcí přišli s nápadem, že budou svým nástupcům pomáhat. Ustanovili jsme tedy pro každou družinu patrona. Funkci, kterou jsme za čtyřicet let v oddíle nepotřebovali, protože nástupnictví se dělo přirozeným vývojem. Dříve vždy hoši žili s družinou několik let až do doby, kdy svými schopnostmi, dovednostmi, vhodným věkem a přirozenou autoritou dospěli do role rádců. Letos jsme si museli poprvé stanovit, jaká je a není role patrona družiny. Došli jsme k závěru, že by měla být hlavně mentorská – pomoci rádcí a družině tam, kde si neví rady. Na počátku být i aktivním při družinové činnosti, ale raději podobně jako běžní členové družiny. Občas zasáhnout, když rádce a družina něco úplně nezvládají. Avšak vždy citlivě a tak, aby se nesnižovala autorita rádce nebo rádkyně.

Také se nám osvědčuje, pokud si patron po ukončení schůzky na chvíli sedne s rádcem a podrádcem a prodiskutují, jak se schůzka povedla a u čeho je naopak příště potřeba zvolit jiný přístup. Stačí na to i pár minut. Tato zpětná vazba může rádcům velmi pomoci. Je rozhodně žádoucí si i určit, jaké postavení patron družiny rozhodně nezastává. Není vedoucím ani rádcem a družinu nevede! Nerozhoduje o tom, co a jak bude družina dělat! Nezasahuje zbytečně do chodu družinové schůzky.

Pro patrony se jako nejvhodnější jeví věk mladších roverů a rangers. Jsou pro tuto funkci obvykle dostatečně vyzrálí a zároveň ještě mohou mít k členům družiny věkově blízko.

Čím více se rádcí a rádkyně zlepšují a čím více se družina sehrává, tím méně je aktivní vystupování patrona potřeba. Jeho poslání se poté může omezit na mentora, který se občas objeví na schůzce, popovídá si s rádcem o družině, sleduje z povzdálí konání družiny, občas poradí s řešením složitějšího problému, doprovodí družinu na aktivitu, u které je potřeba přítomnost starší osoby...

Začínáte se samostatnými družinovými schůzkami vedenými rádcí a rádkyněmi ve věku 12 až 15 let nebo schůzky obnovujete? Zkuste jim pomoci prostřednictvím patronů družin! Na základě naší zkušenosti to můžu jediné doporučit. ✖

JAROSLAV PETŘÍK – AUSTRALAN
Koordínátor výchovných zpravodajů na ústředí. Vede vlčata v Mnichovicích, kde právě vzniká nové středisko. Zástupce vůdce Jesenické lesní školy.

Na každého vedoucího je třeba se naladit aneb Šest tváří výchovné zpravodajky

Pozn. Článek je určen výchovným zpravodajům i výchovným zpravodajkám bez rozdílu. V článku tentokrát používám ženský rod namísto běžně voleného mužského rodu.

Výchovná zpravodajka podporuje, inspiruje, rozvíjí a pomáhá vedoucím oddílů v jejich činnosti. Na úrovni střediska je to její nejdůležitější poslání – vedle propojování oddílů, podpory vzdělávání jednotlivých činovníků i celé střediskové rady či přinášení novinek ze skautského světa. Aby mohla s vedoucími oddílů pracovat, potřebuje s nimi mít nastavený vztah vzájemné důvěry – těžko bude pomáhat někomu, kdo jí ani pořádně nezná. Takový vztah může mít mnoho podob a výchovná zpravodajka v něm může vystupovat v různých rolích. Záleží na osobnosti její i jednotlivých vedoucích, na tom, jak dlouho a dobře se znají, co spolu prožili.

Pojďme se společně zamyslet nad přínosy vystupování v různých rolích i riziky, na které je třeba myslet. Několik rolí si představíme na příkladu výchovné zpravodajky, říkejme jí třeba Minehava, a několika vedoucích fiktivního střediska. Výčet rolí jistě není definitivní a budeme rádi za inspiraci od stávajících výchovných zpravodajek a zpravodajů (viz kontakt na konci článku).

1

STARÉ KÁMOŠKY

Vážku, současnou vedoucí oddílu světlušek, Minehava zná od malička. Vyrůstaly spolu v oddíle. Vážka je mladší – když se Minehava stala vědkyní oddílu, byla Vážka ještě skautkou. V roverském věku pak začala Minehavě pomáhat s vedením světlušek, až nakonec, když se Minehavě měl narodit první syn a na vedení oddílu už neměla

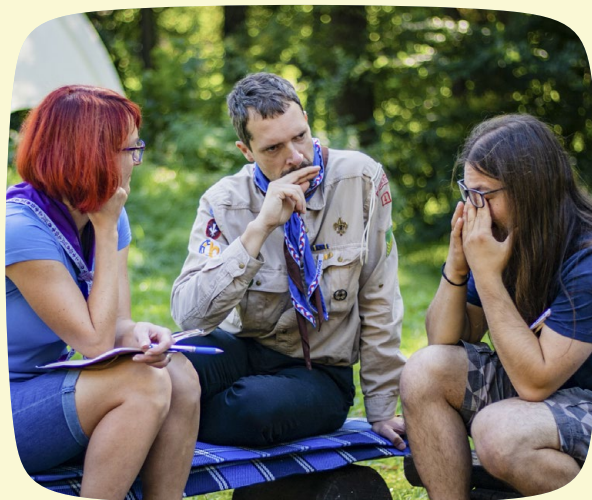

FOTO: ARCHIV SEVÝZ

čas, Minehava oddíl předala právě Vážce. Znají se opravdu dlouho a opravdu dobře – prožily spolu nespočet táborů a výprav, mají svůj vlastní interní humor a jsou to velmi dobré kamarádky. Často se navštěvují, Vážka občas pohlídá Minehavě děti. Přirozeně při těchto setkáních často probírají, jak to jde v oddíle. Minehava se občas přídá ke světluščí výpravě nebo se přijde podívat na schůzku. Všechny světlušky zná jménem a díky svému dřívějšímu působení dobře zná i oddílové prostředí. Vážka má v Minehavě oporu, je ráda, že se jí občas může zeptat na věci, se kterými si není jistá. Zároveň se ale nebojí Minehavě občas odporovat. Ve věcech, ve kterých má jasno, jde svou cestou. Minehavě to občas není po chuti, ale respektuje Vážku jako vedoucí oddílu a nenechá takovými rozpory narušit vzájemné přátelství. Někdy je pro ni ale náročné udržet rovnováhu mezi upřímností a přátelstvím. Jsou třeba věci, které Vážce raději ani neřekne, aby jí to nebylo líto – a přitom by oddílu mohly pomoci. Nadřazuje tak zachování přátelského vztahu své roli výchovné zpravodajky.

2

MENTOR

Zato s Liškou, vedoucí oddílu skautek, je to trochu jiné. Liška se přidala do střediska po přestěhování a šla rovnou ke skautkám v době, kdy Minehava už vedla světlušky. Moc se proto nepotkávaly a neznají se tak dobře. Liška oddíl čerstvě přebrala na posledním táboře poté, co předchozí vedoucí odjela studovat na rok do Švédska. Celé to proběhlo trochu narychlo. Předchozí vedoucí sice Lišce předala spoustu svých materiálů, ale ne že by byly zcela uspořádané a ne že by Liška byla na vedení zcela připravená. Je proto ráda, že jí Minehava nabídla coby výchovná zpravodajka pomoc v prvním roce vedení.

Scházejí se pravidelně jednou za měsíc. Minehava je trpělivá a provádí Lišku celým skautským rokem. Už na táboře ji postrčila, ať si s oddílovou radou ujasní výchovné cíle pro následující rok a do konce srpna ať mají hotový plán oddílové činnosti. Předložený plán pomohla vylepšit – například promítnout výchovné cíle do jednotlivých akcí či určit garanty jednotlivých výprav, na což děvčata zapoměla. Navrhla také několik opatření k posílení družinového systému v oddíle. Pak pomohla Lišce rozdělit úkoly pro první dvě výpravy a poradit si ve chvíli, kdy některé z nich nebyly včas připraveny. Teď Lišce pomáhá naplánovat rozvoj →

rádkyň, včetně činnosti rádcovské družiny a nastavení dílčích cílů k postupnému předávání zodpovědnosti za samostatnou činnost družin.

Liška si pomoci velmi váží a až nekriticky přijímá rady – i když by některé věci sama udělala jinak, raději dá na radu zkušenější Minehavy. Ta si někdy také klade otázku, zda do toho Lišče nezasahuje až příliš a nepřebírá tak na sebe zodpovědnost za oddíl jako takový. Někdy se jí podaří nabídnout více různých možností a dát Lišče s oddílovou radou volnou ruku, aby si samy vybraly. Jindy ale neodolá pokušení nabídnout pouze to řešení, které je z jejího pohledu to nejlepší.

3

INSPIRÁTORKA

Pro Lišáka, který vede vlčata, je Minehava hlavně velkou studnicí nápadů. Neustále srší energií a vřdycky, když se s ní vidí, má najednou víc chuti do další práce. Jakoby mu dobíjela jeho skautské baterky. Setkání s ní jsou vždy radostná a i když s ní sám kontakt nevyhledává, je rád, když se jí po střediskové radě může vyptat, čím oživit plán oddílové činnosti v dalším skautském roce nebo na pár tipů na rukodělny na zimu. Minehava má totiž vřdycky něco v rukávu – často řekne „Zrovna jsem četla...“ nebo „Právě jsem objevila na stránkách jiného oddílu bezva akci...“ Nemá sice zkušenosti s vedením vlčat, která jsou přece jen jiná než světlušky, ale to nevadí. Pro radu s vedením se Lišák raději obrátí na svého předchůdce, ale v inspiraci pro oddílovou činnost je Minehava nedocenitelná. Promlouvá s ní nejčastěji po střediskových radách, stačí se zeptat jednu nebo dvě konkrétní otázky a nápady jsou na světě. Minehavě spíše vyhovuje, že je Lišák samostatný a s vlčaty tak nemá tolik práce jako například se skautkami nebo skauty. Na druhou stranu toho o vlčáckém oddílu mnoho neví a nedohlédne tak na vnitřní atmosféru v oddíle, vztahy mezi vlčaty a jejich vedením či na vzdělávání a rozvoj vedoucích.

4

VRBA

Roverský kmen je na tom zrovna nějak bídně. Roveři nejsou moc aktivní, spousta z nich se rozprchla na školy, a když už se na něčem domluví, půlka z nich tam nepříjde. Gepard, který kmen vede, je z toho dost nešťastný a pořád přemýšlí, co dělá špatně. Minehava se ho vyptává, když se jim podaří ukrást chvilka na nějaké společné

akci. Těch není mnoho – tak tři až čtyři do roka. Minehava cítí, že by roveři potřebovali větší podporu, ale vlastně taky neví, jak na ně – proto se do systematické práce s Lišákem nehrne a on se o ni taky nehlásí. Málokdy pro ni má dobré zprávy, ale přece je rád, když s ní může promluvit. Minehava totiž velmi trpělivě poslouchá a často se doptává, jak to Gepard vlastně myslel. Díky jejím otázkám si Gepard uvědomuje spoustu věcí, až pak někdy kroutí hlavou, jaktože na to nepřišel sám už dřív. S roveři je to sice pořád těžké a situace se moc nelepší, ale nebýt Minehavy, možná už by to Gepard ani nedělal.

5

PRŮVODKYNĚ

Vedení skautů teď potřebuje hodně podpořit. Starý vůdce se odstěhoval a spadlo to na Vaška, který se přidal k oddílu teprve loni coby dospělý nováček. Má sice k ruce šikovné oddílové rádce, ale těm je potřeba dát směr a zacílit jejich energii tak, aby jejich zkušenosti byly plně využity. Vašek se poctivě snaží porozumět družinovému systému, rozvoji rádců, připravuje schůzky rádcovské družiny. Přesto ale stále tápe ve věcech kolem skautské ideje a skautské výchovné metody – je proto velmi vděčný, že mu Minehava nabídla „individuální vzdělávací plán“ a pomáhá mu dohnat vše, co ostatní mají dávno v krvi z dětství stráveného v oddílech a díky skautským kurzům. Na rozdíl od mentorského vztahu, který má s Liškou, se Minehava občas cítí skutečně jako průvodkyně, která ukazuje Vaškovi krásy cizí země a upozorňuje na význam historických památek. Vysvětluje mu souvislosti mezi oddílovými rituály a počátky skautingu, význam skautských symbolů či kroje, upozorňuje na drobná oddílová specifika, která by sám přehlédl. Scházejí se jednou za měsíc, Minehava má vždy připravené nějaké téma, kterému se společně věnují, a nakonec předá Vaškovi odkaz na nějaký materiál, kterým si znalosti k tématu může ještě prohloubit.

6

POZOROVATELKA

S Vládou, vedoucím malého přidruženého oddílu v sousedním městě, si Minehava moc nerozumí. Zaprvé se moc neznají, a za druhé zřejmě nejsou stejné krevní skupiny. Pracují spíše vedle sebe než spolu, vzájemně se tolerují a respektují, ale kontakt nevyhledávají. Ze začátku měla Minehava snahu oddíl lépe poznat, aby případně

Velké romány Timothée de Fombella!

mohla nabídnout inspiraci a podporu, jako jiným oddílům. Záhy však pocítila, že Vláda ani zbytek vedení oddílu o to moc nestojí, rádi dělají věci „po svém“ a nechtějí si do toho nechat moc mluvit. Po konzultaci s vedením střediska proto Minehava přijala roli pozorovatelky, která se jednou nebo dvakrát za rok přijede podívat na akci oddílu či navštíví na pár dnů jejich tábor. Spoustu věcí by sama udělala jinak, nesnaží se ale nic měnit – ví, že její rady by nebyly vyslyšeny a nechce dále zvyšovat napětí. Dohlíží ale, zda vše probíhá v souladu se skautskými hodnotami, že se na táboře nekonzumuje alkohol, nepoužívají se nepřiměřené či ponižující tresty a podobně. Oddíl se může změnit jedině se změnou vedení, proto se alespoň snaží motivovat odrůstající rovery k účasti na skautských kurzech a regionálních i vzdělávacích akcích, aby poznali i jiné styly vedení a podoby skautské výchovy, než znají z vlastního oddílu.

VŠECHNY ROLE MAJÍ SPOLEČNÉHO JMENOVATELE

Ve všech těchto rolích, ač je každá úplně jiná, dodržuje Minehava stejné pravidlo: může radit, inspirovat a nabízet různá řešení, ale nemůže rozhodovat. Rozhodování je věcí oddílových rad a vedoucích oddílů. Díky tomuto pravidlu se Minehava daří udržovat důvěru jednotlivých vedoucích. Ač někdy skřípe zuby, když vidí, že by některé věci šly dělat lépe. Dokud všechno běží v mantinelech skautského slibu a zákona, je třeba respektovat, že k jednomu cíli skautské výchovy může vést mnoho různých cest.

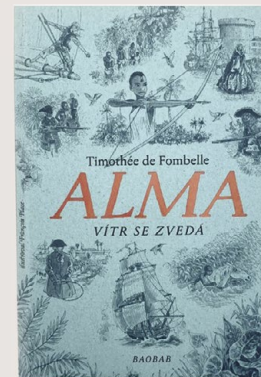
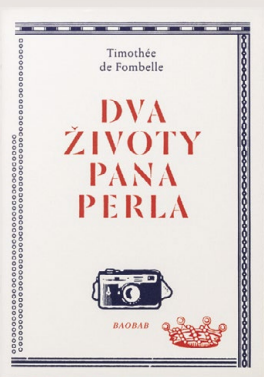
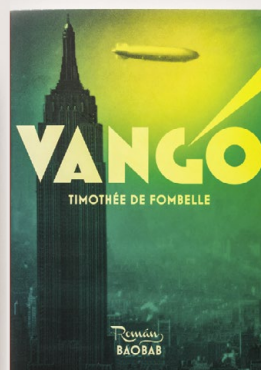
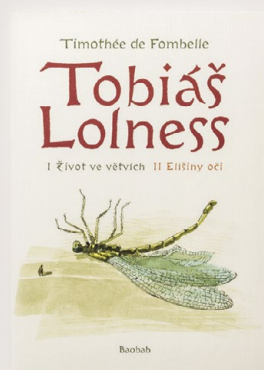
Role také nejsou statické. Lidé se vyvíjejí a Liška časem nebude potřebovat mentora, ale stále ocení novou inspiraci. Nebo si s Minehavou skvěle porozumí, přiberou ji s Vážkou do party a ze dvou starých kámošek budou tři. I v krátkodobé perspektivě se potřeby lidí proměňují. Lišák se třeba rozhodne uspořádat základní kolo Závodu včítat a světlušek, a protože to nikdy předtím nedělal, pomůže mu Minehava s přípravou. V tomto konkrétním úkolu pro něj bude průvodkyní nebo mentorkou, i když ve vztahu k vedení oddílu zůstává inspirátorkou.

A jak to všechno Minehava zvládá? Někdy toho má až nad hlavu, ale baví ji to. Je ráda, že může zužitkovat své zkušenosti z vedení oddílu a má ráda nové výzvy. Přenést se z role vůdkyně s poměrně robustní rozhodovací pravomocí do role poradkyně, která hledá cesty jak inspirovat a motivovat, ale jak to v oddílech dopadne, už nemá ve svých rukou, není samozřejmost.

Ocenila by, kdyby jí s tím někdo pomohl. Není i ve tvém středisku taková Minehava, která by zasloužila pomoci? Nebo snad úplně chybí? Možná nastal čas zamyslet se, kdo by mohl takovou funkci vykonávat. ✘

Pokud už jako výchovná zpravodajka působíš, budeme rádi za tvoje postřehy a sdílení dalších rolí, které zastáváš a v článku se neobjevily.

Piš na podporavychovy@skaut.cz.

Pravda, láska, vzpoura
* velké dobrodružství!

www.baobab-books.net

**BAO
BAB**

INZERCE ↓

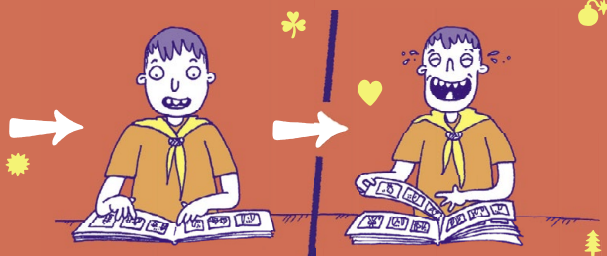
Bud' pobaven

Ber vážně skauting,
neber vážně sebe!

70Kč

Knížka obsahuje přes 200 stran
s kreslenými skautskými vtipy.

skaut.cz/obchod

INZERCE ↓

Chorvatský skauting a jeho hodnoty

O chorvatském skautingu se v České republice mnoho neví, i přesto, že je to u nás tak turisticky oblíbená destinace. Jaké hodnoty propagují vedoucí a jaká jsou specifika skautingu ve středomoří, jsme se zeptali Vičenco Kosora, vedoucího oddílu Marjan ze Splitu

Rozhovor s Vičenco Kosorem vedla Laduš.

Používáte skautské kroje i trička? Má to nějaký význam?

Myslím, že pro to není žádný zvláštní důvod, kromě jednoduchosti. Kroje mohou být velmi omezující a kvůli nim je vše velmi formální. Myšlenkou této volby tedy bylo, že trička můžeme používat téměř pro každou činnost.

Podle mého osobního názoru skaut kroj nepotřebuje, aby mohl být skautem. Člověka dělají skautem jeho ctinosti a způsob života. Být milující, pečující a užitečnou součástí komunity. A také se naučit starat o přírodu a chovat se k ní s láskou a respektem.

I když souhlasím, měli bychom mít něco, co nás činí snadno rozpoznatelnými – ale myslím, že šátek je více než dost.

Pořádáte nějakou akci pro veřejnost nebo veřejnou službu?

Největší akcí, kterou nyní jako službu veřejnosti pořádáme, je Boranka (boranka.hr). Jejím hlavním účelem je zalesnění oblastí, které byly v posledních několika letech poškozeny sezonními požáry. Měl jsem tyto akce rád už jako dítě. Nebylo na nich nic zvláštního, ale často vzpomínám na to, jak jsem se cítil šťastný, že jsem doopravdy ve světě něco změnil. Kromě toho mi připadalo správné vidět tolik lidí kolem sebe, kteří se soustředili na vytváření hezčího světa, ve kterém bychom mohli žít.

Na kterou akci nejvíce vzpomínáš a proč?

Bavilo mě také jezdit na nejrůznější skautské soutěže. V rámci naší skautské organizace existují dvě ligy, jedna pro děti a druhá pro dospělé, ve kterých soutěží týmy ve všech kategoriích „skautských“ znalostí – například topografii, orientaci, první pomoci, uzlování, stavění stanu aj.

Jaká je tvoje zkušenost s vedením skautského oddílu?

Vést jiné lidi jsem začal, když jsem byl docela mladý. Bylo mi tehdy šestnáct let. A ve vedení stále stejným způsobem pokračuji, i když už nejsem formálním členem své původní skautské družiny. Můj přístup byl jednoduchý. Mezi mnou a mojí družinou neexistoval žádný rozdíl. Samozřejmě jsem měl být jakousi autoritou, abychom udrželi řád, ale jinak jsem jednal s každým členem své družiny i oddílu s respektem. Někomu to může připadat nerozumné nebo to pro něj může být šok, ale věřím, že je to nejlepší přístup. Přesně to byl totiž důvod, jak jsem si zasloužil jejich respekt a důvěru, které vidím jako zásadní pro budování zdravých vztahů.

UVědomil jsem si, že je hodně věcí, které jsem naučil mladší generace, ale také neméně je toho, co jsem se zase od nich naučil já. To mám na mysli, když říkám, že jsem nedělal rozdíl mezi sebou a svou družinou. Byl jsem tam, když mě potřebovali, vždy jsem se snažil naslouchat jejich přáním, potřebám i problémům. A během této doby jsem toho tolik objevil a naučil se, že za to budu věčně vděčný.

Co pro tebe osobně znamená „skauting“?

Je to způsob života, to je jisté. Být skautem mi za ta léta hodně pomohlo. Skauting mi ukázal radost a štěstí, když jsem v životě žádné neměl. Přinesl mi přátele, když jsem je nejvíce potřeboval. Ukázal mi, že i když bude můj život těžký, vždy mám být za co vděčný. Pomohl mi pochopit, že jsme rozdílní, ale že i přesto můžeme být součástí celku. Naučil mě mnohým dovednostem, které jistě budu používat po zbytek svého života.

Téměř každá pozitivní věc byla ovlivněna faktem, že jsem skaut. Mohu hrdě prohlásit, že skauting ze mě udělal člověka, kterým jsem dnes! ✖

TIPY NA DÁRKY OD NAKLADATELSTVÍ **KAZDA**

ZÁLESÁCTVÍ PRO CELOU RODINU

Užijte si pobyt v přírodě na maximum, kreativně a bezpečně. Nahlédněte do tajemství bushcraftu – umění poradit si v divočině za všech okolností a na zálesáckých výpravách vás nic nezaskočí.
298 Kč

JAK VYPRÁVĚT PŘÍBĚHY DĚTEM

Pomozme dětem postavit most mezi realitou a představivostí. Tím mostem je příběh. Kniha nás provede krok za krokem překvapivě snadnou metodou, díky níž se dobrým vyprávěčem může stát prakticky každý.
298 Kč

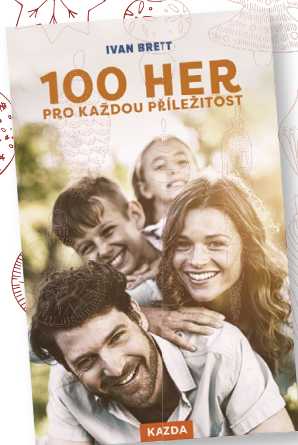
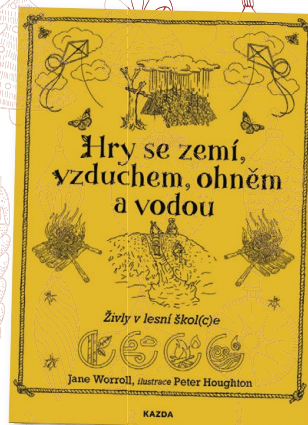

UPCYKLACE

Více než 100 praktických nápadů, jak proměnit staré šatstvo, ručníky, prostěradla a jiný vysloužilý textil v originální a užitečné věci, které mohou dál sloužit.
349 Kč

HRY SE ZEMÍ, VZDUCEM, OHNĚM A VODOU

Kniha Hry se zemí, vzduchem, ohněm a vodou je plná nápadů, jak dostat děti ven a učit je poznávat přírodu pomocí her a zálesáckých či rukodělných aktivit, které jsou založeny na využití čtyř základních přírodních živlů.
349 Kč

100 HER PRO KAŽDOU PŘÍLEŽITOST

100 tipů na hry pro ty, kdo chtějí trávit víc času s přáteli či rodinou. Hry rozvíjejí představivost, schopnost řešit problémy i mezilidskou komunikaci a lze je hrát téměř kdekoli a kdykoli. K hraní navíc nepotřebujete prakticky vůbec nic, i přesto je zábava zaručena.
298 Kč

PRŮVODCE PŘÍRODOU NA VÝLETY

Díky knize Průvodce přírodou na výlety se dokážete jednoduše zorientovat v přírodě a při svých toulkách možná poznáte i živočichy a rostliny, o nichž jste neměli ani zdání. Tu pestrost stojí za to objevovat.
369 Kč

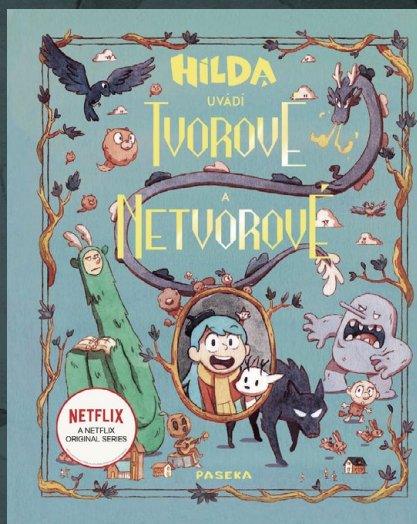
KNIHYZAZDA.CZ

SLEVA 20 % PRO VŠECHNY A NAVÍC 10% SLEVA S KÓDEM **SKAUTI21** NA KNIŽNÍ PRODUKCI

PLATNOST SLEVOVÉHO KÓDU DO 31. 12. 2021

Hilda uvádí: Tvorové a netvorové

Pokud tuhle modrovlasou hrdinku znáte, tak určitě víte, že jí nenažene strach obr, zlá víla ani hadodrak. A že si ráda čte o kouzelných bytostech a tvorech. A taky si všechno zapisuje a kreslí. Takže když se jí do ruky dostal vzácný svazek pojednávající o nejroztodivnějších obyvatelích Trolbergu a okolí, vzala do ruky tužku a na stránky doplnila své vlastní postřehy a příběhy.

Naprostá šílenost

Co může být naprostá šílenost? Třeba jen tak se sbalit a vydat se s mlčenlivým spolužákem na cestu do zahraničí. Anna trpí úzkostí a strach na ni číhá na každém kilometru, ať už jde o veřejné sprchy, nebo průjezd tunelem, ale do tohoto dobrodružství se vrhá po hlavě. Nový český komiks překvapí svým moderním pojetím a s Annou se v pohodě ztotožní holky i kluci.

Prašina: Kompletní trilogie

Knižní fenomén, který vymyslel skautský vedoucí Vojtěch Matocha, vychází ve speciálním dárkovém boxu. Ten obsahuje kompletní trilogii a příběhy Jirky, En a Hanuše Nápravníka. Prašina je temný ostrov uprostřed zařící Prahy. Nikdo netuší, proč v záhadné čtvrti nefunguje elektřina a kolik pokladů i nebezpečí se skrývá v jejích ulicích. Jisté je, že záhada Prašiny může změnit celý svět.

